

Banka Popullore e Republikës së Maqedonisë së Veriut

DREJTORIA PËR POLITIKË MONETARE DHE HULUMTIM

**Treguesit më të ri makroekonomik
Pasqyrë e gjendjes aktuale**

Mars 2023

Treguesit më të ri makroekonomik

Pasqyrë e gjendjes aktuale – ndikimet në politikën monetare

Pasqyra e situatës aktuale ka për qëllim të sigurojë një pasqyrë të të dhënave më të reja makroekonomike (dhjetor 2022 – shkurt 2023) dhe një krahasim me parashikimet më të fundit makroekonomike (tetor 2022). Kjo do të përcaktojë se sa gjendja aktuale e ekonomisë korrespondon me lëvizjet e pritshme të variablave në ciklin e fundit të parashikimeve. Pasqyra është fokusuar në ndryshimet në supozimet e jashtme dhe performancën në variablat vendase dhe se si këto ndryshime pasqyrojnë mbi mjedisin e menaxhimit të politikës monetare.

Vlerësimet e ekonomisë globale tregojnë për perspektiva ekonomike pak më të favorshme për vitin 2023, kryesisht për shkak të rezistencës më të madhe ndaj kërkesës në SHBA dhe Evropë sesa pritej, efekteve më pak negative të krizës energjetike evropiane sesa pritej dhe rihapjes së ekonomisë kineze me braktisjen e politikës "zero covid". **Rreziqet që rrethojnë parashikimet për rritjen e ardhshme globale vazhdojnë të jenë në rënie, por më pak të theksuara**, dhe lidhen kryesisht me përshkallëzimin e luftës në Ukrainë, rimëkëmbjen e ngadalhtë të ekonomisë kineze, mbajtjen afatgjatë të niveleve të larta të inflacionit dhe ndoshta shtrëngimin më të fortë monetar, rritjen e cenueshmërisë së vendeve me borxhe të larta dhe mundësinë e krizave të borxhit, rritjen e paqëndrueshmërisë në tregjet financiare, si dhe intensifikimin e tensioneve gjeopolitike. Nga ana tjetër, **rreziqet pozitive** përmendin rritje më të fortë të kërkesës sesa pritej, veçanërisht për shërbimet, dhe një ngadalësim të mundshëm më të shpejtë të inflacionit në nivel global. Lidhur me zhvillimet ekonomike në **eurozonë**, si partneri ynë kryesor tregtar, anketat e fundit janë kryesisht më të favorshme se muaji paraprak dhe tregojnë një rritje vjetore të aktivitetit ekonomik në tremujorin e parë të vitit 2023. Përveç kësaj, në projeksionet e marsit të BQE-së, bëhet një rishikim në rritje për vitin 2023 dhe pritet që rritja të jetë 1%, dhe pastaj ekonomia do të përshpejtohet në 1.6% në vitin 2024 dhe 2025, e cila paraqet një rishikim i vogël në rënie¹. Lëvizjet e tregut të punës në eurozonën mbeten edhe më tej stabile, ashtu që norma e papunësisë në janar të mbajtur në 6.7%, aq sa është edhe mesatarja për tremujorin e katërt. Inflacioni në eurozonë vazhdon të ngadalësohet, por minimalisht, duke e ulur atë në 8.5% në bazë vjetore në shkurt (nga 8.6% në janar), në kushte të ngadalësimit të mëtejshëm të çmimeve të energjisë, por përshpejtoi rritjen e çmimeve të ushqimit dhe inflacionit themelor. Prandaj, në kushte të vlerësimeve më të ulëta të çmimeve të energjisë, parashikimet më të fundit të BQE-së kanë kryer një rishikim në rënie të rrugës së ardhshme të inflacionit dhe aktualisht pritet që inflacioni të ngadalësohet në 5.3% në vitin 2023, 2.9% në vitin 2024 dhe 2.1% në vitin 2025². për vitet 2023 dhe 2024 janë rishikuar lart, gjë që është në përputhje me vendimin e BQE-së nga takimi i marsit për të rritur normat e interesit me 50 pikë bazë dhe pritjet për rritjen e tyre të mëtejshme, në përputhje me inflacionin, i cili është ende i lartë. Megjithatë, zhvillimet e fundit negative me sektorin bankar amerikan dhe mundësia e një përhapjeje të stresit financiar në bankat evropiane rrisin pasigurinë në lidhje me vendimet e ardhshme mbi vendosjen e politikës monetare të BQE-së.

Shikuar përmes treguesve të veçantë sasiorë për mjedisin e jashtëm të rëndësishëm për ekonominë e Maqedonisë, vlerësimet më të reja për kërkesën efektive të huaj për vitin 2022 janë rishikuar lart, dhe për vitin 2023 dhe 2024 janë pothuajse të njëjta si në parashikimet e tetorit, ndërsa për inflacionin efektiv të huaj korrigjime rritëse janë bërë në vlerësimet për këtë vit dhe për vitin ardhshëm. Lidhur me kursin valutor Euro /Dollari Amerikan , një nënçmim i dollarit amerikan në raport me euron pritet për vitin 2023, në vend të

¹ Në parashikimet e dhjetorit, normat e inflacionit u parashikua prej 6.3%, 3.4% dhe 2.3% përkatësisht në vitet 2023, 2024 dhe 2025.

² Në parashikimet e dhjetorit, rritja e parashikuar e PBB-së ishte 0.5% në vitin 2023 dhe 1.9% dhe 1.8% në vitet 2024 dhe 2025.

mbiçmimit, dhe për vitin 2024 parashikohet nënçmimi i tij më i vogël në krahasim me atë të parashikuar në tetor. Vlerësimet për çmimet botërore të produkteve primare për vitin 2023 dhe 2024 janë rishikuar në një drejtim tjetër, por në të dy vitet pritet një rënie kryesisht e çmimeve. Lëvizjet dhe vlerësimet e çmimeve të produkteve primare janë jashtëzakonisht të ndryshueshme dhe të ndikuara fuqimisht nga zhvillimet në lidhje me konfliktin ushtarak ruso-ukrainas, i cili krijon pasiguri të madhe në lidhje me dinamikën e tyre të ardhshme dhe efektet në ekonominë globale dhe vendase, kryesisht në afat të shkurtër.

Treguesit më të ri nga ekonomia vendase tregojnë për një pamje makroekonomike që është kryesisht në përputhje me parashikimet e tetorit, por disa devijime vërehen në segmente të caktuara. Në përputhje me të dhënat e vlerësuara të PBB-së të publikuara, në tremujorin e katërt të vitit 2022, rritja reale e PBB-së u ngadalësua në 0.6% në bazë vjetore (2% në tremujorin paraprak), që korrespondon me rritjen e parashikuar për këtë tremujor nga skenari alternativ në ciklin e parashikimit të tetorit, i cili supozoi realizimin e rreziqeve të caktuara negative. Mesatarisht, për të gjithë vitin 2022, ekonomia regjistroi rritje reale prej 2.1%, që është afër pritshmërive të parashikimit të tetorit. Të dhënat me frekuencë të lartë për tremujorin e parë të vitit 2023 aktualisht në dispozicion janë të pamjaftueshme për të parë situatën në tërësi. Tani për tani, të dhënat për janarin tregojnë rritje të qëndrueshme reale vjetore në qarkullimin në tregtinë totale, në krahasim me një rënie të vogël në tremujorin paraprak, si dhe lëvizje më të moderuara negative në prodhimin industrial. **Për sa i përket ndryshimeve në çmimet e konsumit, në shkurt 2023 norma vjetore e inflacionit ra në 16.7% (17.1% në janar).** Norma mesatare vjetore e inflacionit në dy muajt e parë të vitit 2023 është në përputhje me vlerësimet e një ngadalësimi të normës së inflacionit brenda ciklit të parashikimit të tetorit. Ngadalësimi i normës vjetore të inflacionit kushtëzohet nga ngadalësimi i rritjes së çmimeve në energjinë dhe komponentin themelor të inflacionit, me disa stabilizime në komponentin ushqimor. Rishikimet në lidhje me lëvizjet e pritshme në supozimet e inputeve të jashtme për projeksionin e inflacionit janë në drejtime të ndryshme, ku rreziqet në lidhje me normën e parashikuar të inflacionit për vitin 2023 janë kryesisht të balancuara. Në të njëjtën kohë, pasiguria e lartë në lëvizjen e çmimeve botërore të produkteve primare në periudhën e ardhshme theksohet më tej, duke pasur parasysh efektet e pasigurta ekonomike të luftës në Ukrainë.

Analiza e treguesve të mjaftueshmërisë së rezervave valutore tregon se ato mbeten në zonën e sigurt. Lidhur me të dhënat e fundit të disponueshme nga sektori i jashtëm, deficitit tregtar në janar 2023 është pak më i ulët se sa pritej për tremujorin e parë të vitit, në përputhje me parashikimin e tetorit, por periudha e vlerësimit është shumë e shkurtër për të nxjerrë konkluzione më të sakta. Të dhënat për ndryshimin së këmbimit valutor në janar-shkurt 2023 tregojnë mundësinë e arritjes së flukseve neto hyrëse nga transfertat private që janë në përputhje me pritjet për tremujorin e parë të vitit 2023, sipas parashikimit të tetorit. Realizimet në bilancin e pagesave për tremujorin e katërt të vitit 2022 tregojnë për një deficit më të ulët në llogarinë rrjedhëse krahasuar me parashikimin e tetorit, ndërsa flukse neto hyrëse financiare më të larta se sa pritej.

Lidhur me **lëvizjet në sektorin monetar, depozitat** totale në janar 2023 u ul me 1.1% me bazë mujore. Rënia ndikohet nga faktorët sezonalë dhe rezulton plotësisht nga rënia e depozitave të ndërmarrjeve, në një nivel të qëndrueshëm të depozitave të familjeve dhe sektorëve të tjerë. Nga aspekti valutor, rënia është rezultat i kontributit negativ të depozitave në valutë vendase (përfshirë paratë e depozitave) dhe, në një masë më të vogël, rënia e depozitave në valutë të huaj. Në bazë vjetore, depozitat totale në janar 2023 janë më të larta me 4.5%, që është në përputhje me rritjen vjetore të parashikuar për tremujorin e parë prej 4.5%, në përputhje me projeksionin e tetorit. **Kreditë totale** për sektorin privat në janar 2023 gjithashtu regjistroi lëvizje të zakonshme sezonale, domethënë një rënie mujore prej 0.8%, në të cilën kontribuojnë kreditë për ndërmarrjet, ashtu që te familjet mbetet e pandryshuar. Sipas strukturës valutore, rënia në pjesë më të madhe është rezultat i rënies së kredive në valutë vendase, me kontribut më pak negativ të kredive në valutë të huaj. Në bazë vjetore, rritja e kredive totale në janar 2023 është 8.5%, e cila

është gjithashtu në përputhje me rritjen e parashikuar për tremujorin e parë të vitin 2023 prej 8.5%, në përputhje me parashikimin e tetorit.

Në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut, në janar 2022, u realizua një deficit prej 1.412 milion denarë. Deficiti buxhetor financohet nga huamarrja e shtetit në tregun e brendshëm dhe shpenzimi i depozitave të shtetit në Bankën Popullore, në të njëjtën kohë uljen e neto borxhit të jashtëm. Deficiti buxhetor i realizuar për muajin janar 2023 përfaqëson 3.3% të deficitit të planifikuar të Buxhetit për vitin 2023.

Në përputhje me vlerësimet dhe perceptimet e fundit, performanca e treguesve kryesorë makroekonomikë është kryesisht në përputhje me pritjet, por mjedisi i politikës monetare mbetet i pasigurt. Rrjedhimisht, kujdes i mëtjshëm është i nevojshëm në menaxhimin e politikave. Në përputhje me pritjet, rritja vjetore e çmimeve të brendshme është ngadalësuar në dy muajt e parë të vitit 2023, me një ngadalësim të lehtë të inflacionit themelor tashmë në shkurt. Pasiguria në lidhje me dinamikën e ardhshme të çmimeve të produkteve primare në bursa ende ekziston në kontekstin e zhvillimeve të mëtjshme ushtarake në Ukrainë. Për sa i përket rritjes ekonomike, ecuria në tremujorin e fundit të vitit 2022 tregon realizimin e rreziqeve negative të ngulitura në skenarin alternativ për PBB-në nga parashikimet e fundit, të cilat treguan një ngadalësim më të fortë të rritjes. Të dhënat e disponueshme të frekuencave të larta mbi aktivitetin ekonomik vendas për tremujorin e parë të këtij viti janë deri më tani të pamjaftueshme për vlerësime më të sakta. Rezervat valutore edhe me tej janë në nivelin e duhur, nën presione më të moderuara nga kriza energjetike, lëvizje të qëndrueshme në tregun valutor dhe fluks të mëtjshëm të lartë të valutave të huaja në tregun e këmbimit. Në sektorin monetar, të dhënat e fundit mbi kreditë dhe depozitat janë në përputhje me parashikimet për tremujorin e parë të vitit.

Rritja e flukseve neto - hyrëse nga investimet e huaja të drejtpërdrejta në vitin 2022

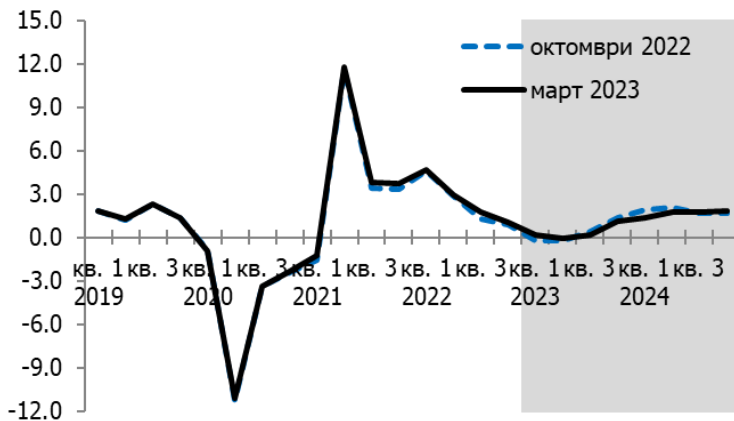
Investimet e huaja të drejtpërdrejta në ekonominë maqedonase janë një nga rrjedhat kryesore financiare përmes të cilave financohet llogaria rrjedhëse. Pavarësisht nga mjedisi global i përkeqësuar dhe i pasigurt, performanca e investimeve të huaja drejtpërdrejta në vitin 2022 ishte jashtëzakonisht e favorshme. Neto të hyrat totale arritën në 670 milion euro, ose 5.2% të PBB-së, që është më shumë se 2 .p.p. të PBB nga viti i kaluar. Shumica e të neto të hyrave lidhen me huamarrjen ndër-kompani (rreth dy të tretat), dhe pjesa tjetër është në formën e kapitalit, i cili është një komponent neglizhent i investimeve të drejtpërdrejta, ndërsa fitimi i riinvestuar është negativ. Duke vepruar kështu, janë vërejtur ndryshime të favorshme strukture, për sa i përket pjesës më të madhe të kapitalit pronësor në neto hyrjet totale, krahasuar me vitin e kaluar. Rritja e investimeve të huaja drejtpërdrejta korrespondon me rritjen e aktivitetit të eksportit, kryesisht në industrinë e automobilave, por ka edhe interes për investime të reja në ekonomi.

Селектирани макроекономски показатели ^{/1}							2022																2023			
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	јан.	фев.	мар.	Кв.1	апр.	мај	јуни	Кв.2	јул.	авг.	септ.	Кв.3	окт.	ное.	дек.	Кв.4	2022	јан.	фев.	
I. Реален сектор индикатори																										
Бруто домашен производ (годишна реален раст) ^{/2}	2.8	1.1	2.9	3.9	-4.7	3.9				2.2				4.0				2.0				0.6	2.1			
Индустриско производство ^{/3}																										
стапка на промена (годишна)	3.4	0.2	5.4	3.7	-9.5	1.4	0.7	6.2	3.2	3.4	-3.8	8.6	-0.2	1.3	-5.0	0.2	-0.5	-1.8	-5.3	-3.7	-1.3	-3.4	-0.3	-2.3		
кумулативна просечна стапка	3.4	0.2	5.4	3.7	-9.5	1.4	0.7	3.6	3.5	3.5	1.5	2.9	2.4	2.4	1.2	1.1	0.9	0.9	0.3	-0.1	-0.3	-0.3	-0.3	-2.3		
Инфлација ^{/4}																										
ЦПИ Инфлација (годишна) ^{/5}	-0.2	2.4	0.9	0.4	2.3	4.9	6.7	7.6	8.8	7.7	10.5	11.9	14.5	12.3	16.0	16.8	18.7	17.2	19.8	19.5	18.7	19.3	18.7	17.1	16.7	
ЦПИ Инфлација (кумулативна просечна)	-0.2	1.4	1.5	0.8	1.2	3.2	6.7	7.1	7.7	7.7	8.4	9.1	10.0	10.0	10.9	11.6	12.4	12.4	13.2	13.8	14.2	14.2	14.2	17.1	16.9	
Базична инфлација (кумулативна просечна)	1.3	2.3	1.5	0.5	0.9	2.4	2.6	3.3	3.8	3.8	4.3	4.8	5.2	5.2	5.5	5.8	6.2	6.2	6.5	6.8	7.1	7.1	7.1	10.8	10.6	
Базична инфлација (годишна) ^{/5}	1.0	2.8	1.4	-0.3	1.9	2.9	2.6	3.9	4.9	3.8	5.8	6.6	7.3	6.6	7.3	8.1	8.9	8.1	9.2	9.8	10.8	9.9	10.8	10.8	10.4	
Работна сила																										
Стапка на невработеност	23.7	22.4	20.7	17.3	16.4	15.7				14.7				14.5				14.3				14.0	14.4			
II. Фискален сектор индикатори																										
(Централен Буџет и Буџети на фондови)																										
Вкупни буџетски приходи	169,356	179,673	188,505	203,822	189,554	218,021	16,761	18,844	21,501	57,106	21,745	16,890	20,572	59,207	21,225	19,301	21,674	62,200	21,838	18,958	23,724	64,520	243,033	19,278		
Вкупни буџетски расходи	185,407	196,561	200,071	217,445	243,421	256,906	20,220	22,241	21,316	63,777	19,751	20,647	22,484	62,882	21,052	20,257	26,603	67,912	22,108	26,456	35,383	83,947	278,518	20,690		
Буџетско салдо (готовинска основа)	-16,051	-16,888	-11,566	-13,623	-53,867	-38,885	-3,459	-3,397	185	-6,671	1,994	-3,757	-1,912	-3,675	173	-956	-4,929	-5,712	-270	-7,498	-11,659	-19,427	-35,485	-1,412		
Буџетско салдо (% од БДП) ^{/1}	-2.7	-2.7	-1.8	-2.0	-8.0	-5.4	-0.4	-0.4	0.0	-0.8	0.3	-0.5	-0.2	-0.5	0.0	-0.1	-0.6	-0.7	0.0	-0.9	-1.5	-2.4	-4.5	-0.1		
III. Финансиски индикатори ^{/6}																										
Парична маса (M4), годишна стапка на раст	6.2	5.1	11.8	9.3	6.9	7.0	6.5	5.3	2.8	2.8	3.0	1.8	1.4	1.4	1.9	1.3	2.9	2.9	3.5	4.6	5.1	5.1	5.1	4.5		
Вкупни кредити, годишна стапка на раст	-0.1	5.4	7.3	6.0	4.7	8.3	8.4	8.9	9.8	9.8	10.0	9.9	10.0	10.0	9.7	9.7	9.9	9.9	10.1	9.6	9.4	9.4	9.4	8.5		
Вкупни кредити на население	7.0	9.2	10.3	10.5	8.0	7.8	7.8	7.8	7.9	7.9	7.8	8.0	7.7	7.7	7.6	7.7	7.6	7.6	7.5	7.5	7.3	7.3	7.3	7.4		
Вкупни кредити на претпријатија	-5.3	2.3	4.5	1.9	1.1	8.7	9.0	10.0	11.9	11.9	12.3	11.9	12.4	12.4	12.1	11.9	12.6	12.6	12.9	12.1	11.5	11.5	11.5	9.7		
Вкупни депозити (со депозитни пари), годишна стапка на раст ^{/7}	6.1	5.0	12.1	9.0	5.7	7.5	7.2	5.8	3.2	3.2	3.4	2.1	1.5	1.5	2.0	1.4	3.2	3.2	4.1	4.9	4.9	4.9	4.9	4.5		
Вкупни депозити на население	2.5	6.1	9.5	7.9	4.6	7.1	6.8	6.0	3.9	3.9	4.6	4.5	5.2	5.2	5.2	4.6	5.3	5.3	5.6	5.3	5.8	5.8	5.8	5.9		
Вкупни депозити на претпријатија	13.4	2.1	9.5	14.6	10.1	11.6	11.5	8.3	3.9	3.9	1.7	-1.6	-4.8	-4.8	-2.9	-3.8	0.4	0.4	1.5	4.3	3.7	3.7	3.7	2.6		
Каматни стапки ^{/8}																										
Каматна стапка на БЗ (крај на месец/квартал/година)	3.75	3.25	2.50	2.25	1.50	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.50	1.75	2.00	2.00	2.50	2.50	3.00	3.00	3.50	4.25	4.75	4.75	4.75	4.75	5.25	
Активни каматни стапки																										
денарски	7.0	6.6	6.1	5.6	5.2	4.9	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	4.7	4.7	4.7	4.7	4.7	4.7	4.7	4.6	5.1		
девизни (агрегатна, за девизни и денарски со девизна клаузула)	5.7	5.3	4.9	4.6	4.3	4.1	4.0	4.0	4.0	4.0	3.9	3.9	3.9	3.9	4.0	4.0	4.0	4.0	4.1	4.1	4.1	4.1	4.0	4.9		
Пасивни каматни стапки																										
денарски	2.5	2.2	2.0	1.9	1.5	1.2	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.1	1.0	1.1	1.2	1.3	1.2	1.1	1.3		
девизни (агрегатна, за девизни и денарски со девизна клаузула)	1.0	0.9	0.8	0.8	0.6	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.5	0.6	0.5	0.4	0.6		
IV. Надворешен сектор индикатори																										
Биланс на тековна сметка (во милиони ЕУР)	-252.5	-78.3	22.38	-334.7	-318.0	-366.4	-2.6	-254.5	-131.7	-388.8	-165.3	-68.3	-0.4	-234.0	76.6	53.9	-33.9	96.6	-55.1	-30.1	-161.0	-246.2	-772.4			
Биланс на тековна сметка (% од БДП)	-2.6	-0.8	0.21	-3.0	-2.9	-3.1	0.0	-2.0	-1.0	-3.0	-1.3	-0.5	0.0	-1.8	0.6	0.4	-0.3	0.7	-0.4	-0.2	-1.2	-1.9	-6.0			
Трговски биланс (во милиони ЕУР) ^{/9}	-1,786.2	-1,816.2	-1811.4	-2007.7	-1,816.6	-2,715.7	-262.7	-312.3	-324.8	-899.8	-404.6	-315.8	-259.6	-980.0	-269.4	-350.8	-344.3	-964.5	-333.9	-283.8	-363.6	-981.3	-3,825.6	-227.9		
Трговски биланс (% од БДП)	-18.0	-18.1	-16.9	-17.8	-16.7	-23.2	-2.0	-2.4	-2.5	-7.0	-3.1	-2.4	-2.0	-7.6	-2.1	-2.7	-2.7	-7.5	-2.6	-2.2	-2.8	-7.6	-29.7	-1.8		
Увоз (во милиони ЕУР)	-6,176.5	-6,834.9	-7676.3	-8441.0	-7,594.5	-9,638.3	-808.8	-982.7	-1,047.7	-2839.1	-1,087.3	-1,050.0	-1,000.9	-3138.2	-939.0	-980.4	-1,104.9	-3024.3	-1,108.6	-1,001.2	-1,013.8	-3123.6	-12,125.2	-849.0		
Извоз (во милиони ЕУР)	4,390.3	5,018.7	5872.4	6433.3	5,777.9	6,922.6	546.0	670.3	722.9	1,939.3	682.7	734.2	741.3	2158.2	669.5	629.6	760.6	2059.8	774.7	717.4	650.2	2142.3	8,299.6	621.1		
стапка на раст на увозот (годишна)	6.5	10.7	12.3	10.0	-10.0	26.9	29.7	31.6	27.7	29.6	22.0	39.3	23.9	27.9	16.6	21.9	52.3	29.5	32.4	14.0	7.4	17.5	25.8	5.0		
стапка на раст на извозот (годишна)	7.4	14.3	17.0	9.6	-10.0	19.8	3.6	23.0	22.8	16.7	10.7	34.2	27.0	23.5	14.0	11.2	34.8	19.9	31.6	16.8	9.7	19.3	19.9	13.7		
Странски директни инвестиции (во милиони ЕУР)	316.9	179.9	603.7	363.3	154.7	387.5	50.1	8.7	52.9	111.7	71.7	61.5	4.5	137.7	90.3	85.5	6.0	181.8	73.3	87.2	78.5	239.0	670.2			
Надворешен долг																										
Бруто надворешен долг (во милиони ЕУР)	7,216.6	7,372.5	7,843.7	8,154.4	8,536.1	9,576.6				9,976.5				10,353.8				11,077.3								
јавен сектор	3,445.3	3,461.8	3,756.2	3,836.6	4,301.5	4,802.0				4,589.7				4,883.6				5,344.0								
јавен сектор/БДП (во %)	35.7	34.5	35.1	34.2	40.4	40.9				35.6				37.9				41.4								
приватен сектор	3,771.2	3,910.7	4,087.5	4,317.8	4,234.6	4,774.6				5,386.8				5,470.2				5,733.3								
Бруто надворешен долг/БДП (во %)	74.7	73.4	73.3	72.7	80.3	81.6				77.3				80.3				85.9								
Бруто девизни резерви (во милиони ЕУР) ^{/10}	2,613.4	2,336.3	2,867.1	3,262.6	3,359.8	3,643.3	3,465.1	3,382.4	3,272.5	3,272.5	3,240.2	3,183.5	3,116.1	3,116.1	3,196.6	3,285.7	3,753.8	3,753.8	3,752.6	3,824.3	3,862.9	3,862.9	3,862.9	3,775.6	3,900.4	

^{/1} Во пресметките на релативните индикатори, до 2021 година користен е БДП од официјалното соопштение на ДЗС. За 2022 година се користи проектираното ниво од последниот циклус на макроекономски пресметки на НБРМ.

^{/2} Кварталните податоци за 2021 година се претходни, а за 2022 година се проценети (Соопштение

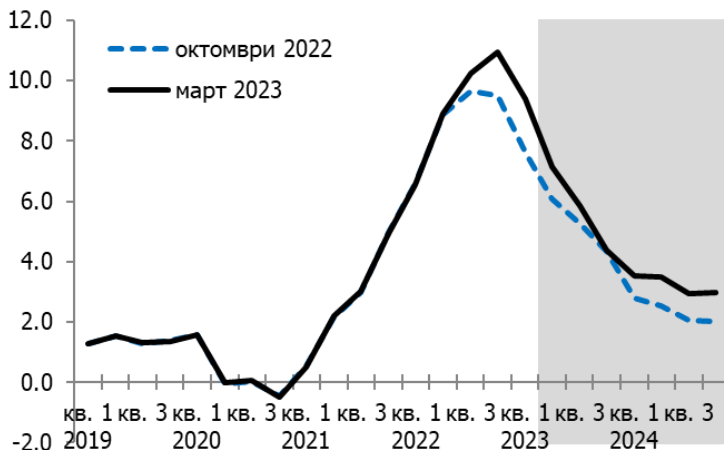
Странска ефективна побарувачка
(годишни промени во %)

Kërkesa e huaj efektive e realizuar në vitin 2022 është 2.6% dhe është pak më e lartë se vlerësimet e tetorit (2.4%). Sa i përket pritjeve për dy vitet e ardhshme, vlerësimet e fundit janë pothuajse të pandryshuara në krahasim me tetorin dhe tregojnë për një ngadalësim të ndjeshëm të rritjes së saj në vitin 2023, e cila do të zvogëlohej në 0.3% (njësoj si në tetor), dhe më pas në rimëkëmbjen e saj me një normë rritjeje prej 1.7% në vitin 2024 (1.8% në tetor).

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

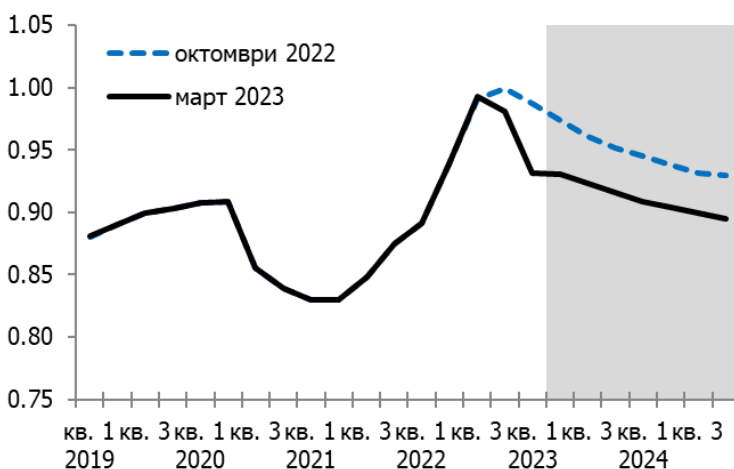
Странска ефективна инфлација
(годишни стапки во %)

Nga ana tjetër, rezultatet në **inflacionin e huaj** për vitet 2023 dhe 2024 janë rishikuar në rritje. Kështu, pritshmëritë aktuale janë që rritja e inflacionit efektiv të huaj të jetë përkatësisht 6.9% dhe 3.3% në vitin 2023 dhe 2024 (përkatësisht 6% dhe 2.4% në tetor). Korrigjimet janë rezultat i pritjeve për inflacion më të lartë në pothuajse të gjithë partnerët tanë të importit, me Italinë, Gjermaninë dhe Bullgarinë që kontribuojnë më së shumti për dy vitet mesatarisht.

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Курс евро/САД-долар

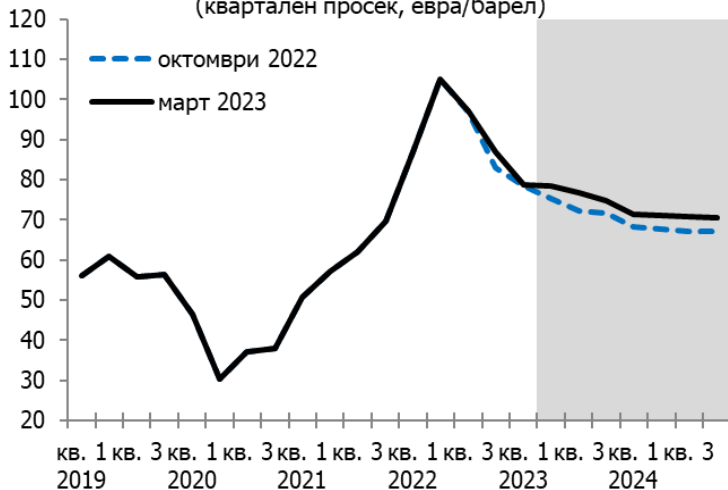

Lidhur me kursin valutor euro/dollar amerikan, vlerësimet e fundit tregojnë për një nënçmim të dollarit amerikan kundrejt euros në vitin 2023 (në vend të mbiçmimit në tetor) që do të vazhdonte në vitin 2024, por në mënyrë më të moderuar sesa pritej në tetor. Zhvillime të tilla janë kryesisht një reflektim i pritjeve për shtrëngim të mëtejshëm dhe më të madh të politikës monetare nga BQE, mes përshpejtimit të inflacionit bazë në eurozonën.

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Нафта „брент“

(квартален просек, евра/барел)

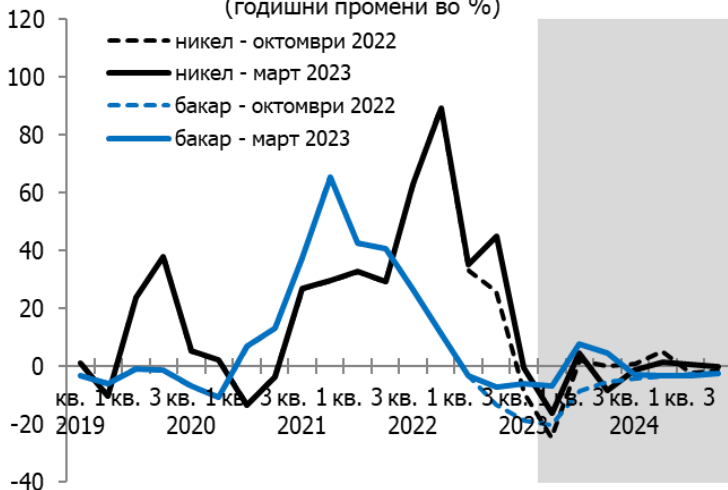

Извор: ММФ, Светска банка и пресметки на НБРСМ.

Pritjet për **çmimin e naftës³ të shprehura në euro**, për vitin 2023 dhe 2024, janë rishikuar lart në krahasim me tetorin, ku pritet ende rënia e saj, por më e vogël në krahasim me parashikimin e mëparshëm. Lëvizje të tilla janë kryesisht rezultat i pritjeve të rritjes së kërkesës për naftë, të nxitur kryesisht nga Kina, dhe paralajmërimi i Rusisë⁴ për të zvogëluar prodhimin e naftës pas futjes së kufirit të çmimit të naftës ruse nga BE.

Цени на никелот и бакарот во евра

(годишни промени во %)

Извор: ММФ, Светска банка и пресметки на НБРСМ.

Në çmimet e metaleve, rishikimet janë në rritje për vitin aktual, veçanërisht për bakrin. Gjegjësisht, parashikimet e fundit tregojnë për një rënie më të vogël të çmimeve të bakrit dhe nikelit në vitin 2023 sesa parashikohej në tetor, që është rezultat i pritjeve të kërkesës më të lartë për metale, mbi të gjitha nga Kina. Për vitin 2024, vlerësimet janë pothuajse të njëjta si në tetor, me përsëri stabilizimin e pritshëm të çmimit të nikelit dhe një rënie të vogël të çmimit të bakrit.

³ Raporte të ndryshme nga FMN, Banka Botërore, FAO, OPEC, BQE dhe portale të specializuara ndërkombëtare ekonomike përdoren për analizën e çmimeve të naftës, metalit dhe ushqimit primar.

⁴ Rusia ka vendosur të zvogëlojë vullnetarisht prodhimin e naftës me 500,000 fuçi në ditë duke filluar nga marsi 2023, për shkak të futjes së një mase për të kufizuar çmimin e naftës së saj (60 dollarë) nga vendet e G7, BE dhe Australia.

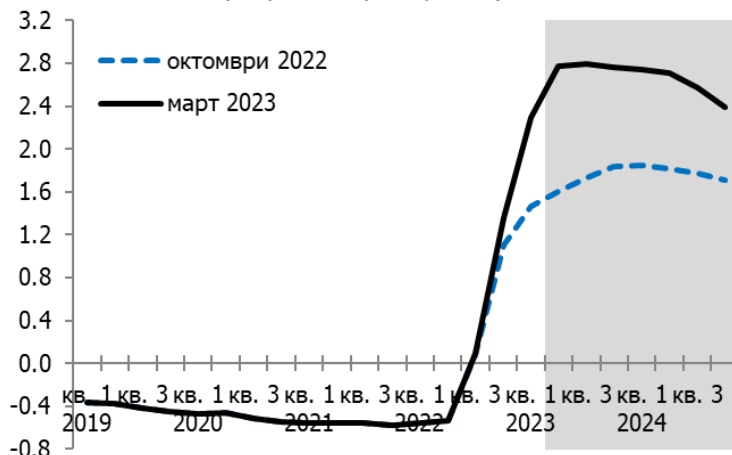
Цени на пченицата и пченката во евра
(годишни промени во %)

Извор: ММФ, Светска банка и пресметки на НБРСМ.

Pritjet për vitin 2023 për çmimin e **grurit dhe misrit të shprehura në euro** në bursat botërore janë rishikuar në rënie krahasuar me tetorin, me parashikimet e fundit që presin një rënie të konsiderueshme të çmimeve të tyre. Korrigjimi në rënie në grurë është kryesisht rezultat i niveleve më të larta të prodhimit të grurit në Rusi dhe Kanada, ndërsa në misër korrigjimet janë rezultat i pritjeve të kërkesës më të ulët globale. Për vitin 2024, çmimet janë rishikuar lart, ashtu që tani pritet një rritje e vogël, në vend të një rënieje, në çmimin e grurit dhe një rënie më të vogël në çmimin e misrit.

Едномесечен Еурибор
(квартален просек, во %)

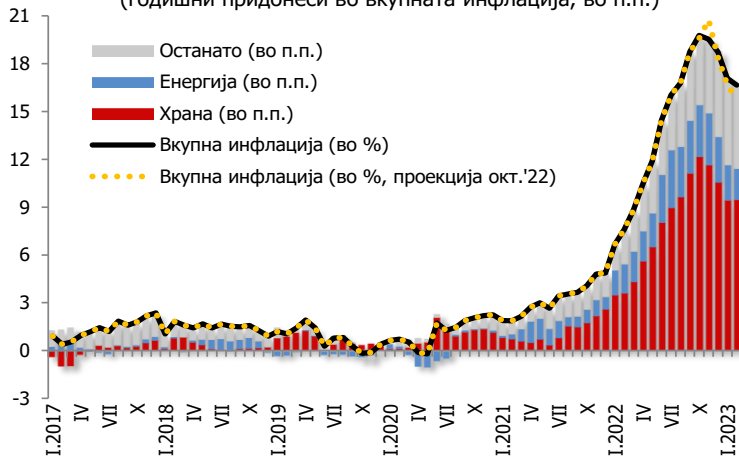

Извор: „Консензус форкаст“ и пресметки на НБРСМ.

Tek EURIBOR-i njëmuojor, rishikimet janë në rritje për të gjithë periudhën e parashikimit, ashtu që në këtë mome pritet që ai mesatarisht të jetë përkatësisht 2.66% dhe 2.60%, (përkatësisht 1.66% dhe 1.78% në tetor). Zhvillime të tilla janë në përputhje me pritjet për shtrëngim të mëtejshëm monetar nga BQE.

Стапка на инфлација

(годишни придонеси во вкупната инфлација, во п.п.)

Извор: ДЗС и НБРСМ.

Придонеси кон годишната стапка на инфлацијата (во п.п.)

Извор: ДЗС и НБРСМ.

Në shkurt 2023, **çmimet e brendshme të konsumit u rritën me 0.6% në bazë mujore**, me rritje të çmimeve të ushqimit dhe inflacionit themelor që kanë një kontribut të ngjashëm, me çmime më të ulëta për komponentin e energjisë. Çmimet e ushqimeve u rritën me 0.9%, pas një rënie prej 0.2% në janar, kryesisht për shkak të rritjes së çmimeve të perimeve (pjesërisht për shkak të ndikimeve sezonale). Kontribut të rëndësishëm në komponentën ushqimore dhanë edhe çmimet e rritura të kategorisë "bukë dhe drithëra" dhe të mishit⁵. Rritja e çmimeve të komponentit ushqimor është zbutur pjesërisht nga rënia e çmimeve të frutave, si dhe rënia e çmimeve të naftës, të cilat kanë rënë në mënyrë të vazhdueshëm që nga korriku i vitit të kaluar, me një prirje kryesisht në rënie të çmimeve të bursave botërore.

Çmimet e energjisë shënua njënënie mujore prej 0.3%, që rrjedhin nga rënia e çmimeve të karburantit të ngurta, kompensuar pjesërisht nga rritja e çmimeve të derivateve të naftës

Inflacioni bazë në shkurt ishte 0.6% në bazë mujore. Domethënë, uljet e mëtejshme të çmimeve të transportit ajror (kryesisht për shkak të efekteve sezonale) nuk ishin të mjaftueshme për të kompensuar rritjen e çmimeve të pijeve dhe produkteve të kujdesit personal dhe mirëmbajtjen rutinë të amivëris, e cila kishte ndikimin më të madh pozitiv në inflacionin themelor.

Norma vjetore e inflacionit në shkurt ra në 16.7% (17.1% në janar), mes ngadalësimit të rritjes së çmimeve në komponentin e energjisë dhe inflacionit themelor dhe disa stabilizimeve në komponentin e ushqimit. Kontribuuesit më të mëdhenj në normën vjetore të inflacionit në shkurt ishin rritja e çmimeve të ushqimit, veçanërisht për bukën, drithërat, mishin, qumështin, djathin dhe vezët, të cilat përbënin 87% të rritjes së çmimit të komponentit ushqimor. Për sa i përket

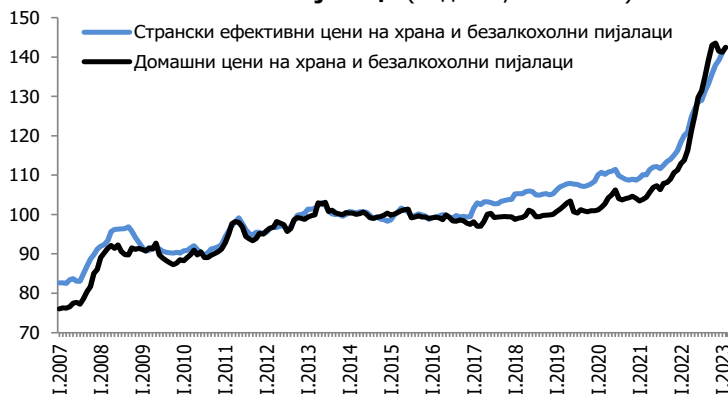
⁵ Për të lehtësuar presionet e çmimeve në këto produkte (më saktësisht, buka dhe produktet e bukës, mielli, vaji për ushqim, mishi, qumështi dhe produktet e qumështit) për shkak të shpenzimeve të larta të energjisë elektrike, Qeveria e RMV, më 30 tetor 2022, miratoi vendim që kompanitë që prodhojnë produkte të tilla do të lejohen të furnizojnë energji elektrike me një çmim të subvencionuar prej 80 euro për megavat/orë, për periudhën gjatë së cilës zgjat situata e krizës në furnizimin me energji elektrike, dhe duke filluar nga dhjetori 2022. Megjithatë, më 28 shkurt 2023, qeveria miratoi vendim të pezullojë vlefshmërinë e kësaj mase.

Инфлација и цени на храната и енергијата
(годишни промени, во %)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРСМ.

Странски ефективни* и домашни цени на храна и безалкохолни пијалаци
(индекси, 2015=100)

* Ефективните странски цени на храна се добиени како пондериран збир од цените на храната во земјите што се најзначајни трговски партнери на Северна Македонија во доменот на увозот на храна.

Извор: ДЗС, Еуростат и пресметки на НБРСМ.

energjisë, pjesa më e madhe e rritjes është një efekt transmetimi i rritjes së vitit të kaluar, i plotësuar nga efektet e rritjes së çmimit të rregulluar të energjisë elektrike për familjet në janar të këtij viti⁶.

Norma bazë e inflacionit në shkurt gjithashtu u ngadalësua, duke përfaqësuar një përmbysje të trendit pas një periudhe prej gati një viti, duke sjellë në 10.4% në bazë vjetore (10.8% në muajin paraprak). Për më tepër, kontributi më i lartë vazhdon të jepet nga çmimet e shërbimeve në restorante dhe hotele, rritja e të cilave përfaqëson rreth një të katërtën e inflacionit bazë, të plotësuar nga çmimet e produkteve të higjienës personale dhe mirëmbajtjes rutinë të amvisërive, pijeve, veshjeve, pajisjeve shtëpiake dhe trafikut ajror.

Norma mesatare vjetore e inflacionit në dy muajt e parë të vitit 2023 është në përputhje me vlerësimet e një ngadalësimi të normës së inflacionit brenda ciklit të parashikimit të tetorit.

Lidhur me lëvizjet e pritshme të supozimeve të hyrjes së jashtme në parashikimin e inflacionit, rishikimet janë në drejtime të ndryshme, domethënë bëhet një rishikim në rritje i inflacionit të huaj efektiv dhe çmimeve të naftës, të cilat parashikohen të ulen me një normë më të ulët krahasuar me pritjet e tetorit 2022, ndërsa bëhet një rishikim në rënie në çmimet e grurit dhe misrit, të cilat do të uleshin në mënyrë të përforcuar. Në të njëjtën kohë, pasiguria e lartë në lëvizjen e çmimeve botërore të produkteve primare në periudhën e ardhshme theksohet më tej, duke pasur parasysh efektet e pasigurta ekonomike të luftës në Ukrainë.

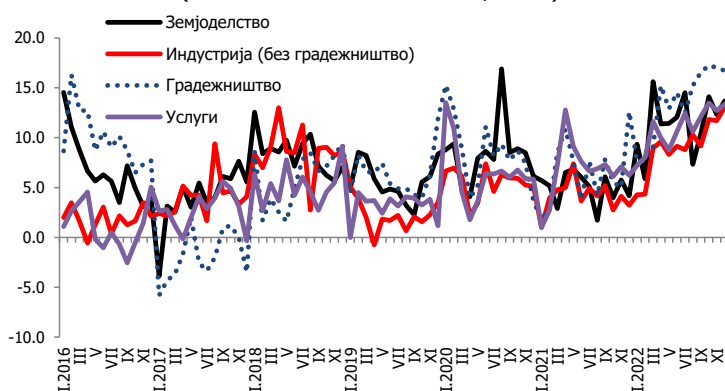
⁶ Në përputhje me vendimin e Komisionit Rregullator të Energjisë (KRRE), në janar 2023, u bënë ndryshimet e mëposhtme në çmimin e energjisë elektrike për furnizuesin universal, si më poshtë: çmimi në bloqet e para dhe të dyta u ul përkatësisht me 4.11% dhe 2.95%, ndërsa çmimi në bloqet e treta dhe të katërta kishte një korigjim rritës prej 0.85% dhe 7.65%, përkatësisht (соопштение), dhe çmimi i ulët është rritur në 1,183 ditë/kWh nga 0,6193 ditë/kWh më parë (цени). Gjithashtu, nga janari 2023, norma tatimore për qarkullimin e energjisë elektrike për familjet është 10%, në vend të 5% siç ishte në një vitë e gjysëm më parë. Në korrik të vitit të kaluar, kur u prezantua modeli tarifar me katër bloqe, çmimi i energjisë elektrike për furnizuesin universal u rrit me një mesatare prej 9.9% (tarifa e ulët për 8.8% dhe tarifa e lartë mesatarisht për 10.4%).

Просечна исплатена плата
(годишни стапки, во %)

Извор: ДЗС.

Просечна исплатена месечна нето-плата по сектори
(номинални годишни стапки, во %)

Извор: ДЗС.

Në dhjetor 2022, rritja nominale vjetore mesatare e neto pagës u përsheptua në 14.8% (13.3% në muajin paraprak). Rritja vjetore e pagave vazhdon të reflektojë, në pjesën më të madhe, efektin e transferimit të rritjes prej 18.5% të pagës minimale në mars 2022⁷, si dhe rritjen e pjesës së pagave të sektorit publik⁸ në shtator 2022. Rritja e pagave është ende e shpërndarë gjerësisht dhe vërehet në të gjitha aktivitetet, dhe më e larta është në aktivitetet "industri përpunuese", "arte, argëtim dhe rekreacion", "shërbime administrative dhe veprimtarit ndihmëse shërbyese", "transport", "hotele dhe restorante", "tregti" dhe "ndërtimtari".

Në një rritje të ngadaltë të shpenzimeve së jetesës në bazë vjetore, **neto paga reale në dhjetor shënoi një rënie më të vogël, përkatësisht një rënie prej 3.3% në bazë vjetore** (-5.2% në muajin paraprak).

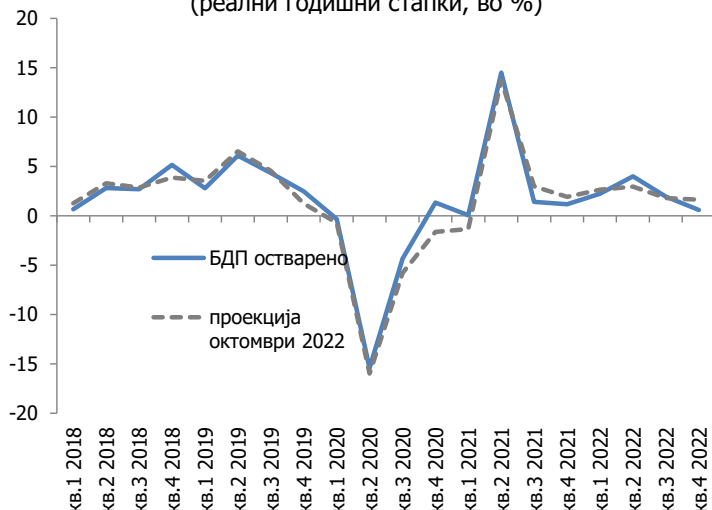
Ndryshimi nominal dhe real vjetor i pagave në tremujorin e katërt të vitit 2022 (përkatësisht nga 13.9% dhe -4.6%) kryesisht korrespondon me normat e pritshme për të njëjtin tremujor brenda projeksionit të tetorit.

Në tremujorin e katërt të vitit 2022, rritja reale e PBB-së u ngadalësua në 0.6% në bazë vjetore (2% në tremujorin paraprak). Ngadalësimi i rritjes është një reflektim i ndryshimeve në kërkesën e brendshme, domethënë rënia e bruto -investimeve (të cilat në periudhën e mëparshme shënuan rritje të fortë e ndikuar nga rritja e stoqeve) dhe ngadalësimi i konsumit personal. Rritja ekonomike e arritur korrespondon me rritjen e parashikuar për këtë tremujor të skenarit alternativ në ciklin e parashikimit të tetorit, ndikuar nga efektet negative të tensioneve

⁷ Në përputhje me ndryshimet dhe plotësimet e fundit ligjore për rritjen e pagës minimale ("Gazeta Zyrtare e RMV" nr. 41/22) nga marsi 2022, u krye një rritje e jashtëzakonshme e pagës minimale neto për 2806 denarë, në përputhje me marrëveshjen trepalëshe të arritur midis Qeverisë, sindikatave dhe punëdhënësve, ku shteti do të subvencionojë pjesën e lidhur me kontributet (nga marsi 2022 deri në dhjetor 2022 në shumën prej 1197 denarë për çdo muaj). Shuma e pagës minimale në bruto-shumë, duke filluar nga marsi 2022 deri në shkurt 2023 është 26,422 denarë (më parë 22,146 denarë), ashtu që paga minimale në neto-shumë është 18,000 denarë (më parë 15,194 denarë). Gjithashtu, me ndryshimet dhe plotësimet e fundit, është vendosur një metodologji e re me të cilën paga minimale do të harmonizohet në periudhën e ardhshme, përkatësisht nga marsi 2023, përkatësisht me rritjen për vitin paraprak të pagës mesatare të paguar në RMV dhe indeksin e shpenzimeve të jetesës - përkatësisht 50% të rritjes nga secili tregues. Për më tepër, përcaktohet se paga minimale nuk mund të jetë më e ulët se 57% e shumës së pagës mesatare neto të paguar në RMV për vitin paraprak.

⁸ Sipas rebalancit buxhetor, në muajin shtator ka rritje prej 15% të pagave për të punësuarit në gjyqësor, arsimin e mesëm dhe fillor dhe kujdesin ndaj fëmijëve, rritje prej 7% të pagave për të punësuarit në arsimin e lartë dhe rritje prej 5% të pagave për të punësuarit në MPM dhe në shëndetësi.

Бруто домашен производ
(реални годишни стапки, во %)

Извор: ДЗС и проекции на НБРСМ.

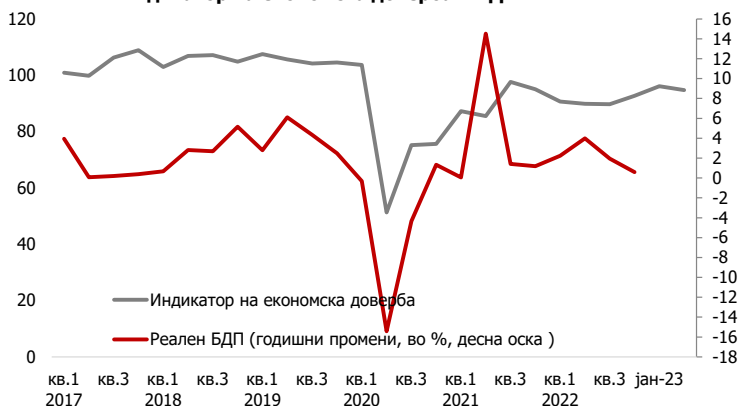
Разликите во серијата во остварениот период се должат на редовни ревизии на ДЗС.

gjeopolitike, sfidat globale që lidhen me krizën e energjisë dhe normat e larta të inflacionit, si dhe pasiguria e kushteve të jashtme ekonomike dhe financiare.

Shikuar nga ana e shpenzimeve të PBB-së, rritja në tremujorin e katërt është për shkak të kontributit pozitiv të kërkesës së brendshme, mes rritjes së konsumit personal, ndërsa investimet bruto dhe konsumi publik janë në rënie. Një kontribut pozitiv shtesë është dhënë edhe nga komponenta neto e eksportit, në kushtet e rritjes më të lartë të eksportit sesa rritja e importit.

Shikuar nga ana e prodhimit të PBB-së, rritja në tremujorin e katërt është kryesisht për shkak të kontributit pozitiv të grupit të aktiviteteve "tregti, transport dhe hoteleri", të cilat ishin një nga më të prekurat nga kriza e shkaktuar nga Covid-19, dhe aktivitetet që lidhen me pasurinë e patundshme kanë një kontribut shtesë pozitiv. Nga ana tjetër, kontributi më i madh negativ vihet re në ndërtimtari dhe kontributi shtesë negativ jepet nga industria, veprimtaria "administrata publike dhe mbrojtja; arsimi; shëndetësia dhe mbrojtja sociale", bujqësia dhe veprimtaria "informacioni dhe komunikimi".

Индикатор на економска доверба и БДП

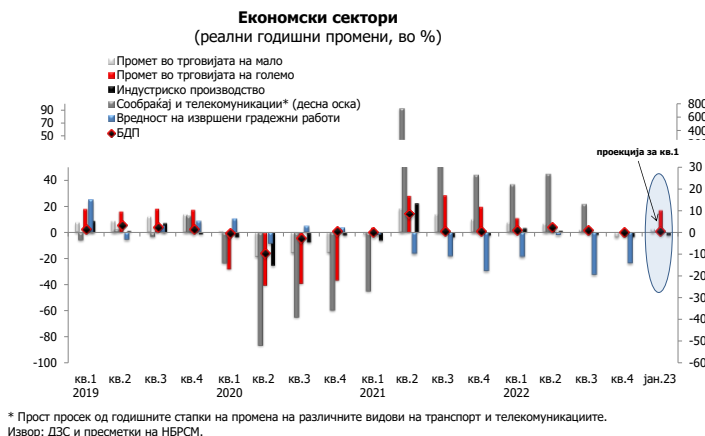

Извор: ДЗС и Европска комисија.

Duke pasur parasysh sasinë e kufizuar të të dhënave në dispozicion, është e vështirë të jepet një vlerësim i saktë i gjendjes së përgjithshme të ekonomisë në tremujorin e parë të 2023. Kur bëhet fjalë për perceptimet e operatorëve ekonomikë për situatën në ekonomi⁹, rezultatet e anketave për periudhën janar-shkurt 2023 tregojnë për perceptime pak më të favorshme në krahasim me tremujorin e parë të vitit 2022, si dhe në krahasim me tremujorin paraprak.

Sa i përket të dhënave të anës së ofertës me frekuencë të lartë, janari 2023 të dhënat e tregtisë dhe industrisë janë në

Kanë të bëjnë me anketat të kryera nga Komisioni Evropian për të matur besimin ekonomik të subjekteve në një ekonomi Treguesi i përbërë i besimit ekonomik merret si një mesatare e ponderuar e treguesve të besimit të konsumatorit dhe treguesve të besimit për sektorët individualë ekonomikë (ndërtimtari, industri, tregti me pakicë dhe shërbime).

ИНДУСТРИСКО ПРОИЗВОДСТВО И ОСТАНАТИ ЕКОНОМСКИ ДЕЈНОСТИ															
	2020				2021				2022				2023		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	ное.	дек.	јан.
	реални годишни промени во %														
Бруто домашен производ	-0.3	-15.4	-4.3	1.3	0.1	14.5	1.4	1.2	2.2	4.0	2.0	0.6	-	-	-
Индустриско производство	-3.7	-25.0	-7.5	-2.3	-6.1	22.3	-3.5	-2.3	3.4	1.3	-1.8	-3.4	-3.7	-1.3	-2.3
Извршени градежни работи	6.3	-5.1	3.0	2.3	-1.1	-9.6	-10.8	-17.5	-11.1	-1.2	-19.2	-14.0	-10.7	-7.8	-
Високоградба	-8.5	-20.4	17.9	-8.6	18.5	5.3	-20.2	-20.9	-26.0	15.2	-8.8	6.7	-0.1	32.8	-
Нискоградба	21.3	4.7	-6.2	11.1	-16.1	-16.9	-3.5	-15.2	5.1	-11.3	-25.9	-26.9	-19.0	-26.6	-
Промет во трговијата - Вкупно*	-16.7	-30.6	-26.1	-24.3	0.9	22.5	16.9	10.4	9.7	4.0	0.4	-2.7	-4.2	-2.2	11.7
Промет во трговијата на мало*	1.0	-18.6	-15.7	-15.5	-1.3	18.3	13.9	10.0	7.6	6.7	1.9	-3.7	-2.4	-2.8	2.5
Промет во трговијата на големо*	-27.8	-40.1	-38.7	-36.3	3.7	27.9	28.4	19.6	11.0	2.4	-1.3	-3.0	-6.9	-1.5	17.0

* Реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со деление на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот. Податоците за трговијата во 2020, 2021, 2022 и 2023 година се прелиминарни податоци, додека податоците за БДП во 2021 година се прелиминарни, а за БДП во 2022 година се проценети.
Извор: ДЗС и пресметки на НБРСМ.

dispozicion.

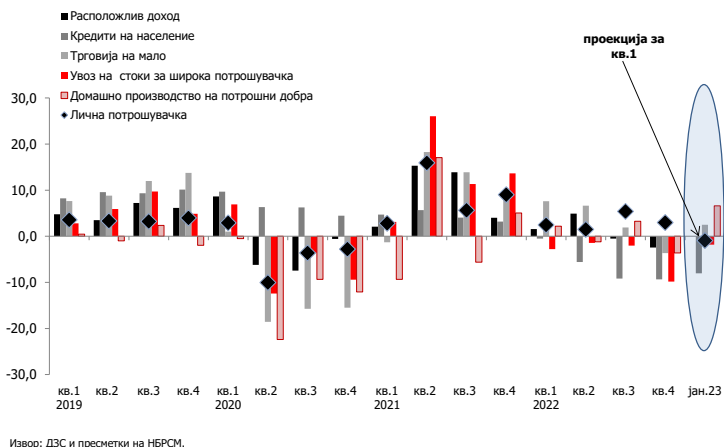
Në janar, **qarkullimi në tregtinë totale** shënoi rritje reale relativisht të lartë në bazë vjetore, në krahasim me një rënie të vogël në tremujorin paraprak, mes rritjes më të fortë në tregtinë me shumicë dhe automjetet motorike, si dhe rritjes më të vogël në tregtinë me pakicë.

Nga ana tjetër, në janar **prodhimi industrial** shënoi një rënie reale në bazë vjetore prej 2.3% (rënie prej 3.4% në tremujorin paraprak), në përgjithësi si rezultat i rënies në industrinë prodhuese, ndërsa energjia dhe minierat dhanë kontribute pozitive si rezultat i rritjes së prodhimit vendas të energjisë elektrike në mes të një krize energjetike. Në kuadër të industrisë përpunuese, kontributi më i madh negativ vërehet në disa nga aktivitetet tradicionale, të tilla si prodhimi i metaleve (i lidhur me mospunimin e kapaciteteve më të mëdha të industrisë metalike) dhe prodhimi i produkteve metalike të fabrikuar, përveç makinerive dhe pajisjeve, dhe kontributi shtesë negativ ka edhe në prodhimin e pijeve. Nga ana tjetër, kontributi më i madh pozitiv në kuadër të industrisë përpunuese vërehet në prodhimin e produkteve të tjera minerale jo metalike, pjesën tjetër të industrisë prodhuese, si dhe prodhimin e produkteve themelore farmaceutike dhe produkteve farmaceutike.

Treguesit në dispozicion për **kërkesë agregate** janë gjithashtu në një shkallë relativisht të kufizuar, gjë që parandalon formimin e një vlerësimi më të saktë të lëvizjes së komponentëve individualë të kërkesës në tremujorin e parë të 2023. Megjithatë, rreziqet për rritjen vazhdojnë të jenë kryesisht në rënie, të ndikuara nga efektet e vazhdueshme negative të luftës në Ukrainë, si dhe paqëndrueshmëria e theksuar dhe pasiguria e kushteve të jashtme ekonomike dhe financiare. Në kushte të tilla, dhe në këtë periudhë vazhdoi me miratimin e masave shtesë ekonomike për të mbrojtur standardin e jetesës¹⁰.

¹⁰ Gjithashtu, më 28.2.2023, Qeveria solli vendim për ngrijen e çmimit të bukës së bardhë dhe gjysmë të bardhë (të prerë në copa, ose të plotë), me të cilën çmimet më të larta të produkteve përcaktohen në shumën e një çmimi që është 33 denarë për bukë, me një peshë që është 450 gram dhe më shumë, dhe që peshon më pak se 450 gram, përcaktohet një lartësi deri në 33 denarë për bukë, domethënë, një çmim që do të jetë në përpjesëtim me peshën e bukës. Ky vendim ka për qëllim të zbatohet nga 1 marsi deri më 31 maj 2023. Njëkohësisht, Qeveria miratoi vendim për heqjen e energjisë së subvencionuar për konsumatorët nga industria ushqimore, duke i dhënë kështu fund vendimit të datës 30 tetor 2022 për ndërmarrjen e masave në kushtet e një situatë krize në furnizimin me energji elektrike. Gjithashtu, më 3 mars 2023, u soll një vendim që imponon një detyrim për

Индикатори за движењето на личната потрошувачка
(реални годишни стапки, во %)

Të dhënat e disponueshme për lëvizjet në **konsum personal** për janar 2023 kryesisht tregojnë një ngadalësim të rritjes së tij edhe gjatë tremujorit të parë të vitit 2023. Në fakt, në lidhje me burimet e financimit të konsumit personal, të dhënat në dispozicion janë të kufizuara (të dhënat janë në dispozicion vetëm për pensionet¹¹, të cilat vazhdojnë të tregojnë një rënie reale vjetore, por më të vogël), me një rënie të mëtejshme, por të ngadaltë reale vjetore të kredive për popullatën. Treguesit afatshkurtër të dinamikës së konsumit personal po lëvizin në drejtime të ndryshme. Kështu, në tregtinë me pakicë dhe prodhimi vendas i mallrave të konsumit është në rritje, ndërsa në bruto të hyrat nga TVSH-ja dhe importet e mallrave të konsumit ka një rënie, por më të ngadaltë. Sa i përket treguesit të besimit të konsumatorit¹², ai tregon për perceptime më të favorshme në periudhën janar-shkurt 2023 krahasuar me tremujorin e katërt të vitit 2022, ndërsa në krahasim me të njëjtën periudhë të vitit 2022 është më pak i favorshëm.

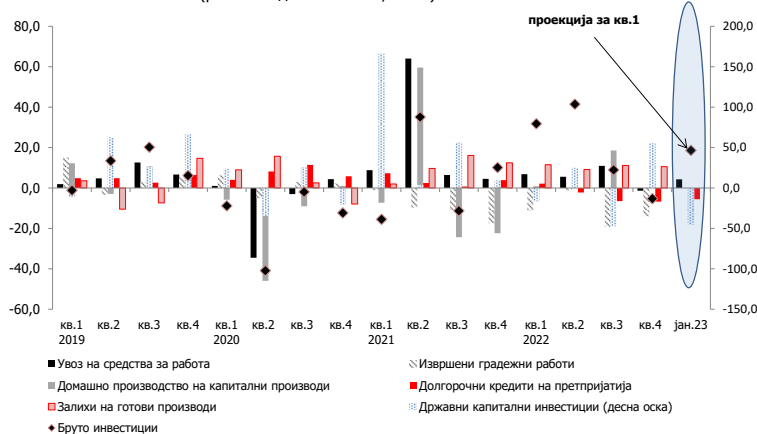
Në lidhje me të dhënat me frekuencë të lartë për **bruto investimet në janar 2023, ka një rënie të mëtejshme në prodhimin e përgjithshëm industrial, dhe rënia e kredive afatgjata për ndërmarrjet ka vazhduar. Pas rritjes në tremujorin e kaluar, ka pasur një rënie të prodhimit vendas të produkteve kapitale dhe investimeve kapitale shtetërore në këtë periudhë. Nga ana tjetër, importet të kapitalit të punës dhe tatimit mbi të ardhurat kanë shënuar rritje. Sa i përket treguesve të besimit në industri dhe ndërtimtari për periudhën janar-shkurt 2023, ato tregojnë lëvizje më të favorshme në industri dhe pothuajse të njëjtat lëvizje në ndërtimtari krahasuar me tremujorin e katërt të vitit 2022. Krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit**

prodhuesit e regjistruar të bukës për të prodhuar dhe vënë në qarkullim bukë të bardhë dhe gjysmë të bardhë, dhe për tregtarët e regjistruar për të prodhuar dhe shitur bukë në shumën prej të paktën 80% të prodhimit në dhjetor 2022. Është paraparë që edhe ky vendim të zbatohet deri më 31 maj 2023. Më 10 mars 2023, qeveria solli një vendim shtesë për të ulur dhe ngrirë çmimet e një pjese të makaronave dhe një pjese të produkteve të qumështit, të cilat do të fillojnë të zbatohen nga 16 marsi. Kështu, çmimi i një pjese të makaronave (makarona dhe spagetat) ulet me 15% krahasuar me çmimin e aplikuar në tregtinë me pakicë më 1 mars 2023 (mesatarisht për 8.00 deri në 9.00 denarë) dhe në atë nivel do të jetë i ngrirë deri më 31 maj. Në të njëjtën kohë, u soll një vendim për heqjen e detyrimeve doganore për makaronat për periudhën nga 13 marsi deri më 31 maj 2023. Çmimet e disa produkteve të qumështit (qumështi i qëndrueshëm i lopës me një përmbajtje yndyre prej 2.8%, 3.2% dhe 3.5%; gjizë; djathë i bardhë i lopës dhe djathë i bardhë i përzier; kaçkavall i lopës – me përjashtim të kaçkavallit të lopës pa aditivë dhe parmez; kos; ajkë dhe jugurt pa aditivë) zvogëlohen me 10% krahasuar me çmimin e aplikueshëm më 1 mars 2023 në tregtinë me pakicë dhe do të ngrihen në atë nivel deri më 31 maj.

¹¹ Në përputhje me paketën e re të masave të synuara për të ndihmuar grupet më të prekura të qytetarëve të miratuar në tetor, në 4 muajt e ardhshëm (nëntor dhe dhjetor 2022 dhe janar dhe shkurt 2023) është planifikuar të paguhet 1,500 denarë për pensionistët që marrin një pension deri në 11,525 denarë dhe 750 denarë për pensionistët me pensione nga 11,525 në 14,000 denarë.

¹² Në përputhje me anketat e Komisionit Evropian.

Индикатори за движењето на бруто инвестициите
(реални годишни стапки, во %)

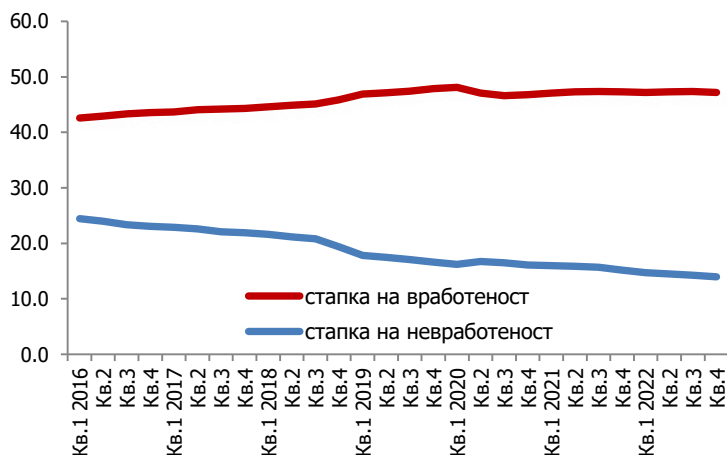

2022, ato janë më të favorshme në industri dhe më pak të favorshme në ndërtimtari.

Të dhënat për **shkëmbimin tregtar të jashtëm valutor** në janar 2023 tregojnë për një ngushtim të mundshëm të deficitit në tremujorin e parë të vitit krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit të kaluar, me rritje më të lartë nominale të eksportit sesa importi i mallrave.

Realizimi buxhetor në përputhje me të dhënat fiskale për muajin janar 2023 drejtojnë për një rënie të mëtejshme reale vjetore në **konsumit publik**, në kushte të një rënie në pothuajse të gjitha kategoritë e saj kryesore.

Стапки на вработеност и невработеност (во %)

ИЗВОР: Државен завод за статистика, Анкета за работна

Nga pikëpamja e tregut të punës¹³, në tremujorin e katërt të vitit 2022 numri i personave të punësuar shënoi një rënie të vogël prej 0.4% në krahasim me tremujorin paraprak, duke ulur numrin e personave të papunësuar për 2.6%. Rrjedhimisht, **shkalla e punësimit** mbeti pothuajse e njëjtë në 47.2% (47.3% në tremujorin e paraprak), me një rënie të mëtejshme në **shkalla e papunësisë** e cila ra në 14% (14.3% në tremujorin e paraprak). Për sa i përket ofertës për fuqinë punëtore, në tremujorin e katërt ka pasur një rënie të popullsisë aktive, në kurriz të rritjes së popullsisë joaktive, pra rënie të shkallës së papunësisë.

Produktiviteti i punës¹⁴ u rrit edhe në tremujorin e katërt të vitit 2022, por më i dobët, duke arritur një rritje të vogël

¹³ Në përputhje me njoftimin e publikuar të ESHS-së më 10.3.2023, për *popullsinë aktive në Republikën e Maqedonisë së Veriut, rezultatet e Anketës për fuqinë punëtore për tremujorin e katërt të vitit 2022*, shpërndarjet demografike rajonale sipas gjinisë dhe sipas grupmoshave pesëvjeçare u përdorën për kalibrimin e popullsisë në përputhje me të dhënat nga Regjistrimi i vitit 2021. Sipas ESHS, vlerësimet për vitin 2021 do të bëhen shumë shpejt, pas të cilave do të vijnë korrigjimi i lajmërimeve për shpalljet paraprake të vitit 2022.

Produktiviteti total llogaritet si shuma e ponderuar e produktivitetit të llogaritur në nivelin e sektorit individual. Brenda secilit sektor, produktiviteti llogaritet si raporti midis vlerës së shtuar në atë sektor dhe numrit të njerëzve të punësuar.

Продуктивност и трошоци за труд по единица производ
(годишни промени, во %)

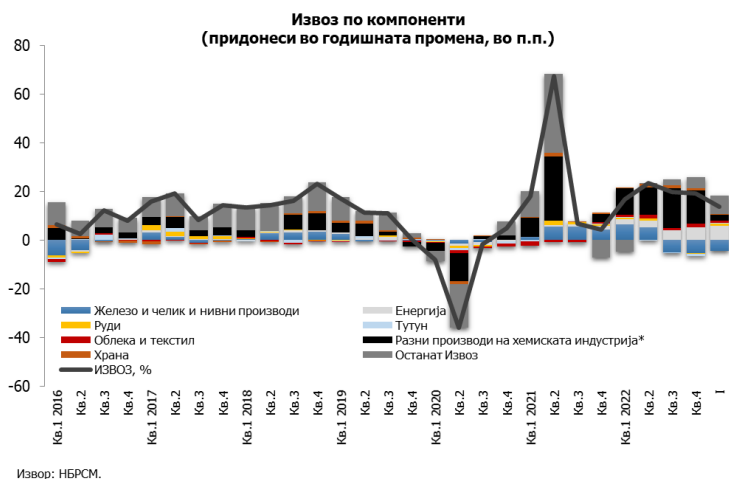

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРСМ.

vjetore prej 0.8%¹⁵ (ritje prej 2.6% në tremujorin paraprak), si rezultat i rritjes së aktivitetit ekonomik në kushtet e një rënijeje të vogël të numrit të të punësuarve. Rritja e ngadalhtë vjetore e produktivitetit në përgjithësi pasqyron një ngadalësim të rritjes së aktivitetit ekonomik.

Në tremujorin e katërt të vitit 2022, shpenzimet nominale të punës për njësi të produktit regjistruan një rritje vjetore prej 13.6% (9.8% në tremujorin paraprak), për shkak të rritjes së mëtejshme të bruto pagave nominale, duke ngadalësuar rritjen e produktivitetit.

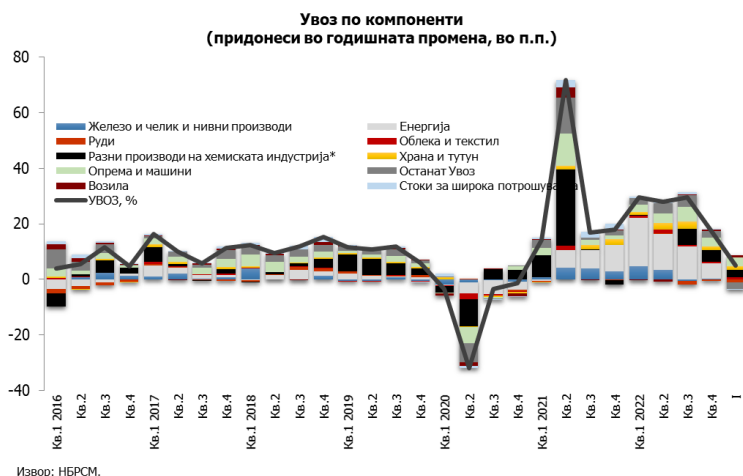
¹⁵ Të dhënat e produktivitetit janë llogaritje të brendshme të Bankës Popullore dhe duhet të interpretohen me kujdes. Në fakt, në përputhje me Regjistrimin e popullsisë, familjeve dhe banesave 2021, ka ndodhur një ndërprerje strukturore në serinë për numrin e të punësuarve në tremujorin e parë të vitit 2022. Për të vazhduar me një analizë të qëndrueshme të produktivitetit, BPRM bën disa rregullime në të dhënat për numrin e të punësuarve.

Deficiti në shkëmbimin e mallrave me vendet e huaja në janar 2023 u ul për 13.3% në bazë vjetore, në kushte të rritjes më të lartë të eksportit sesa rritja e komponentit të importit. Përveç kësaj, çblerja e këmbimit tregtar të jashtëm është më e lartë për 8.5% krahasuar me të njëjtin muaj të vitit paraardhës.

Eksportii mallrave në janar 2023 arriti një rritje prej 13.7% në bazë vjetore, ashtu që kontributin më të madh në performancën e tillë është nga eksportet e mbetura, si rezultat i eksporteve të kompanive në pronësi të huaj në lidhje me industrinë e automobilave, si dhe eksportin e energjisë. Eksportet e tekstileve dhe mineraleve gjithashtu patën një ndikim pozitiv në rritjen e eksportit gjatë kësaj periudhe, megjithëse kontributi i dy kategorive të fundit ishte dukshëm më i ulët. Nga ana tjetër, eksportet e hekurit dhe çelikut shënuan ulje gjatë kësaj periudhe.

Në krahasim me parashikimin e tetorit, performanca e eksportit në janar 2023 është aktualisht brenda pritshmërive për tremujorin e parë të vitit. Devijime të konsiderueshme në rritje vërehen në eksportin e energjisë, si dhe në eksportin e hekurit dhe çelikut. Nga ana tjetër, ka devijime në rënie në eksportet e tjera, duke përfshirë eksportet e një pjese të kompanive të huaja që lidhen me industrinë e automobilave, ndërsa lëvizjet në kategoritë e tjera të eksportit janë kryesisht brenda pritshmërive sipas projeksionit të tetorit.

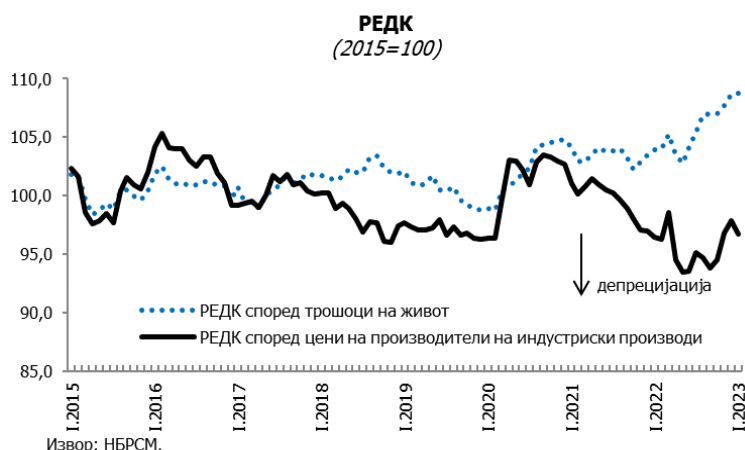

Importi i mallrave në janar 2023 shënoi një ngadalësim të ndjeshëm të rritjes, e cila u zvogëlua në 5% në bazë vjetore. Kontribuesit më të mëdhenj në rritje janë importet e pajisjeve dhe makinerive, si dhe importet ushqimore. Një ndikim i ngjashëm kishin edhe importet e mbetura më të larta, kryesisht si rezultat i importeve të materialeve të para të kompanive të huaja që lidhen me industrinë e automobilave dhe në një masë më të vogël importet e tekstileve dhe automjeteve. Nga ana tjetër, vërehet një rënie në bazë vjetore në importin e mineraleve.

Realizimi i importit të mallrave në janar 2023 për momentin është pak më e ulët se pritshmëritë për tremujorin e parë sipas projeksionit të tetorit, kryesisht për shkak të devijimeve në

rënie në importet e tjera, duke përfshirë importet e materialeve të para të disa prej kompanive në pronësi të huaj që lidhen me industrinë e automobilitave, si dhe importet e energjisë. Nga ana tjetër, devijimet në rritje janë shënuar në importet e hekurit dhe çelikut, ndërsa lëvizjet në kategoritë e tjera të importit janë brenda pritshmërive, sipas parashikimit të tetorit.

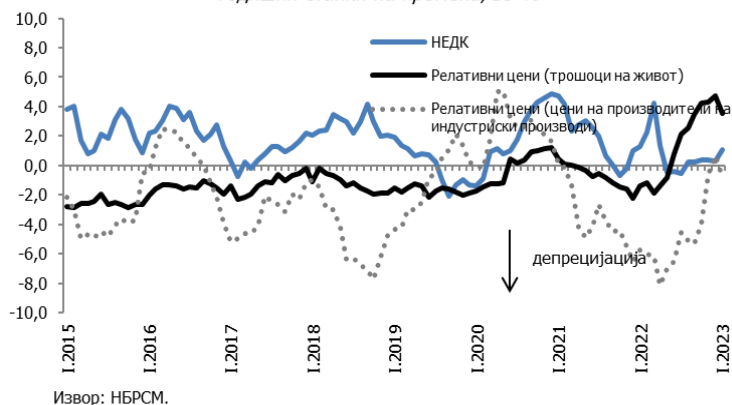
Realizimi i deficitit tregtar në janar 2023 tregon një deficit që është më i ulët se sa pritej për tremujorin e parë të vitit sipas parashikimit të tetorit, por perioda e vlerësimit është shumë e shkurtër për të nxjerrë konkluzioneve më të sakta.

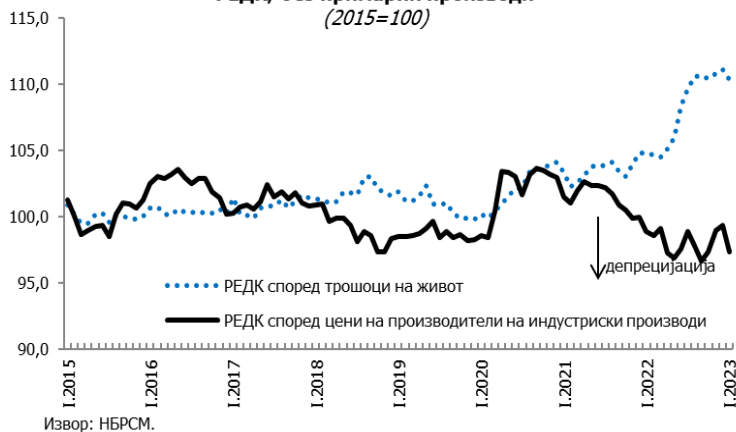
Në janar 2023, indeksi REDK i defluar nga shpenzimet e jetesës regjistroi një vlerësim prej 4.6%, ndërsa indeksi REDK i llogaritur me çmimet e prodhuesve industrial regjistroi një vlerësim prej 0.3%. Konkretisht, shpenzimet relative e jetesës shënuan rritje për 3.5% dhe çmimet relative të produkteve industriale ranë me 0.8% në bazë vjetore. Në të njëjtën kohë, NEDK regjistroi një vlerësim prej 1%, që është kryesisht rezultat i nënçmimit të lirës turke, dhe në një pjesë më të vogël të nënçmimit të grivës ukrainase dhe paundit britanik, në krahasim me monedhën vendase.

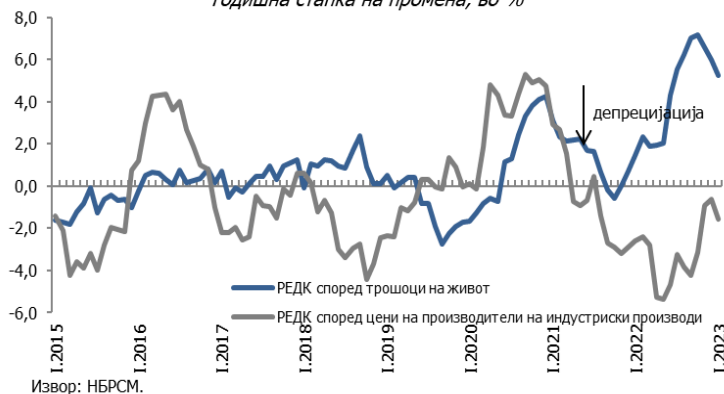
НЕДК и релативни цени
годишни стапки на промена, во %

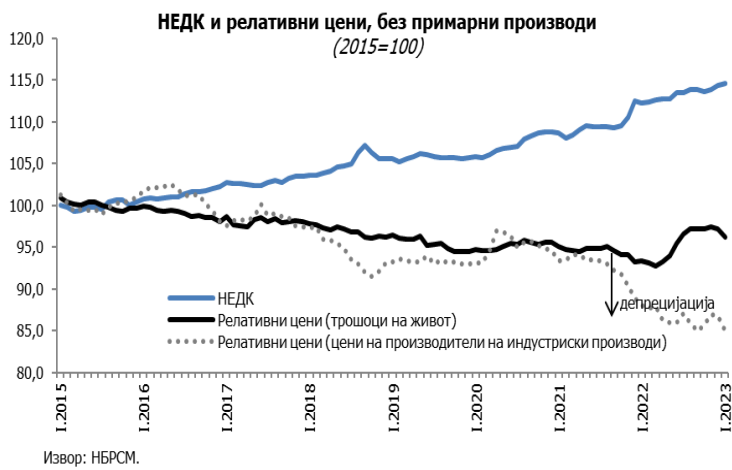
РЕДК, без примарни производи
(2015=100)

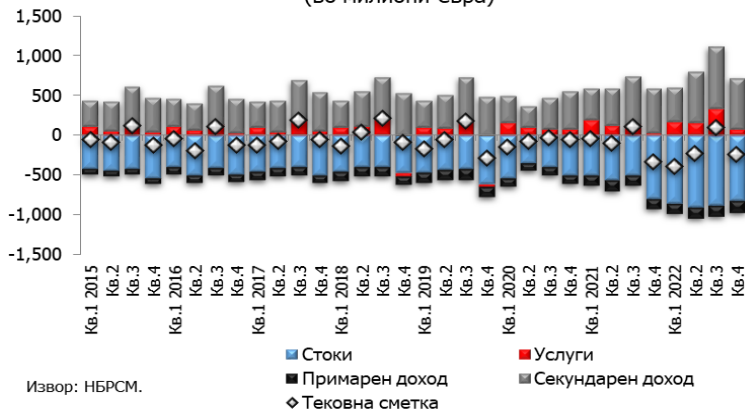
РЕДК, без примарни производи
годишна стапка на промена, во %

Bazuar në llogaritjen e ponderëve të bazuara në shkëmbimin e tregtisë së jashtme pa produkte primare, indeksi REDK i defluar me shpenzimet e jetesës në janar 2023 regjistroi një mbiçmim prej 5.3%, ndërsa REDK i defluar me çmimet e prodhuesve industrialë në rënie me 1.6%. Në të njëjtën kohë, shpenzimet relative e jetesës u rrit për 3.1%, ndërsa çmimet relative të prodhuesve të produkteve industriale u ulën për 3.6%. Nga ana tjetër, NEDK regjistroi një mbiçmim prej 2.1%, kryesisht si rezultat i nënçmimit të lirës turke kundrejt monedhës vendase.

Компоненти на тековната сметка
(во милиони евра)

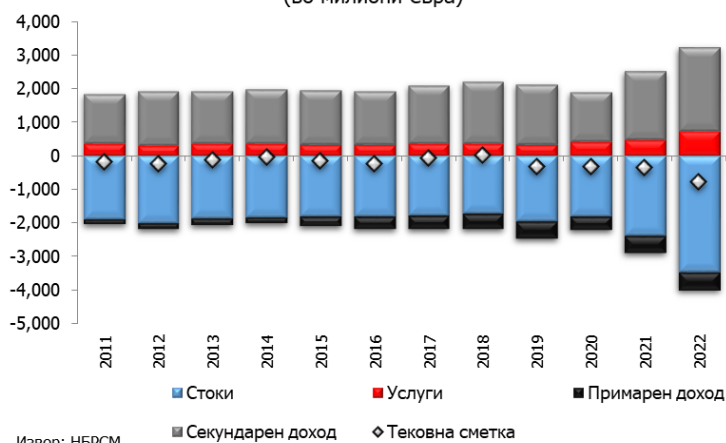

Në tremujorin e katërt të vitit 2022, llogaria rrjedhëse në bilancin e pagesave pati një deficit në shumë prej 246.2 milionë euro, ose 1.9% të PBB-së, që është një deficit më i ulët se sa pritej për tremujorin e katërt sipas parashikimit të tetorit.

Nga pikëpamja e komponentëve të llogarisë rrjedhëse, performanca të favorshme janë kryesisht për shkak të deficitit më të ulët tregtar (eksporte më të larta të realizuara), si dhe tepricës pak më të lartë në shërbime (si rezultat i performancës më të mirë në shërbime të tjera).

Në bazë vjetore, në vitin 2022, llogaria rrjedhëse arriti një deficit që është më i ulët se sa pritej sipas parashikimit të tetorit. Devijime të konsiderueshme pozitive janë arritur në deficitin tregtar, shuma e të cilit është më e ulët se ajo e planifikuar për vitin, si dhe në shërbime, teprica e të cilave është më e lartë nën ndikimin e shërbimeve të tjera. Nga ana tjetër, performanca në të ardhurat dytësore është pak më pak e favorshme se sa pritej, me transferime zyrtare më të ulëta dhe deficitin e të ardhurave primare është më i lartë se sa parashikohej.

Компоненти на тековната сметка
(во милиони евра)

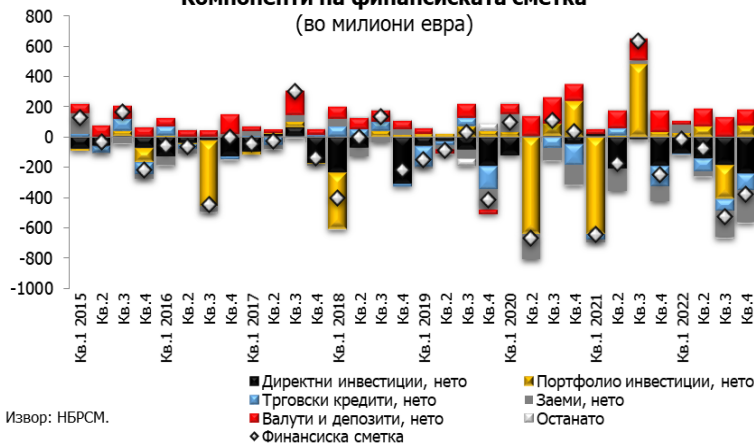

Llogaria financiare në tremujorin e katërt të vitit 2022 realizoi neto-hyrje¹⁶ prej 377.9 milion euro (ose 2.9% të PBB-së), të cilat janë më të larta se neto-hyrjet të pritura për tremujorin e katërt sipas parashikimit të tetorit.

Analizuar sipas komponentëve, flukset neto hyrëse janë më të larta se sa pritej në investimet e drejtpërdrejta, kryesisht për shkak të flukseve neto hyrëse dukshëm më të larta në borxhin ndër-kompani.

¹⁶ Sipas metodologjisë së re për hartimin e bilancit të pagesave (BPM6), termat neto-hyrjet dhe neto-daljet tregojnë përkatësisht krijimin neto të detyrimeve dhe blerjen neto të aktiveve.

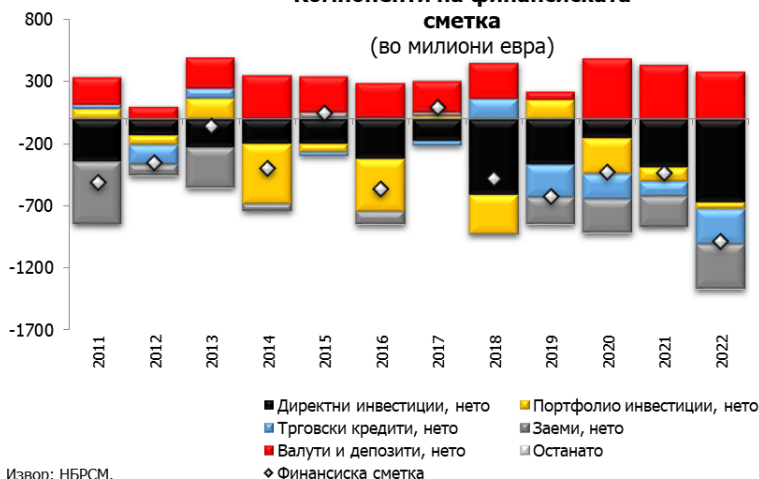
Компоненти на финансиската сметка
(во милиони евра)

Performanca e kredive afatshkurtra (neto-hyrjet kundrejt neto-daljeve të pritshme, të ndikuara nga aktivitetet e bankës qendrore për menaxhimin e rezervave valutore), si dhe kreditë tregtare, është përmirësuar ndjeshëm. Nga ana tjetër, protofoli i investimeve dhe valutat dhe depozitat shënuan devijime negative nga parashikimi i tetorit.

Në bazë vjetore, në vitin 2022, llogaria financiare shënoi flukse neto hyrëse më të larta se sa pritej sipas parashikimit të tetorit. Përveç kësaj, janë vërejtur devijime pozitive në investimet të drejtpërdrejta, si dhe në kredi, në kushtet e flukseve neto hyrëse më të larta te kredi afatshkurte. Nga ana tjetër, u vunë re devijime negative në protofolin e investimeve dhe kredive tregtare, në kushte të flukseve neto-hyrëse më të ulëta se sa pritej, si dhe në kategorinë "valuta dhe depozita" ku u arritën neto-dalje më të larta se sa pritej sipas parashikimit të tetorit.

Компоненти на финансиската сметка
(во милиони евра)

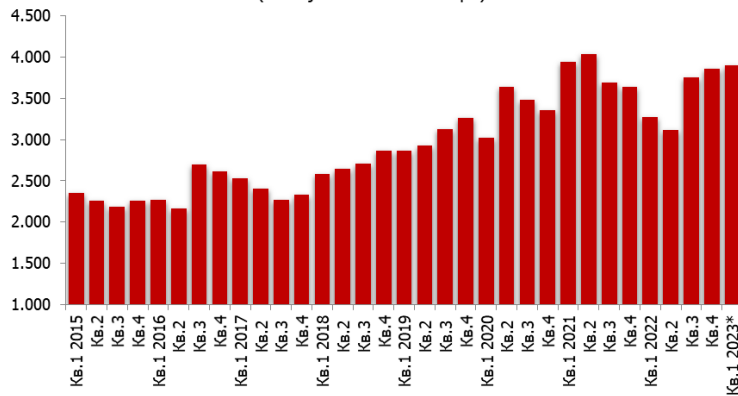
Движења на менувачки пазар

*Последен расположив податок: 28.02.2023
Извор: НБРСМ.

Neto-blerja e realizuar në tregun e këmbimit valutor në periudhën janar-shkurt 2023 arriti në 224.3 milionë euro, që është një rritje prej 34.3% në bazë vjetore, e shkaktuar nga rritja e ofertës së valutës së huaj (me 24.5%), ndërsa njëkohësisht kërkesa për valutë të huaj ra (me 0.7%).

Бруто девизни резерви
(состојба во милиони евра)

*Последен расположлив податок: 28.02.2023
Извор: НБРСМ.

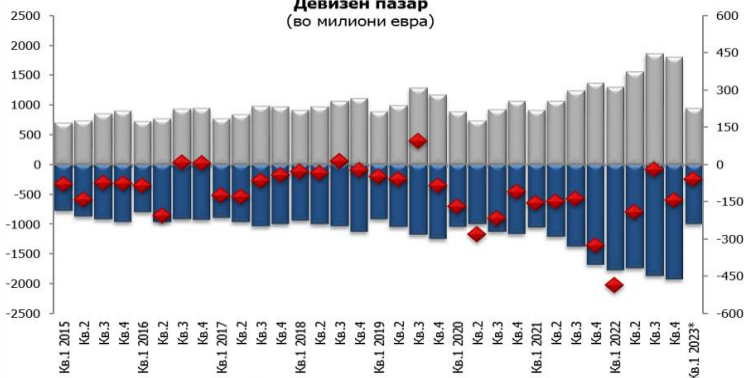
Situata e bruto rezervave valutore në fund të shkurtit 2023 arriti në 3.900.4 milionë euro, që është një rritje në krahasim me fundin e tremujorit të katërt, i cili, i shikuar nga faktorët e ndryshimit, rrjedh kryesisht nga operacionet e Bankës Popullore për Menaxhimin e rezervave të huaja.

Фактори на промена на девизните резерви во јануари и февруари 2023 година
(во милиони евра)

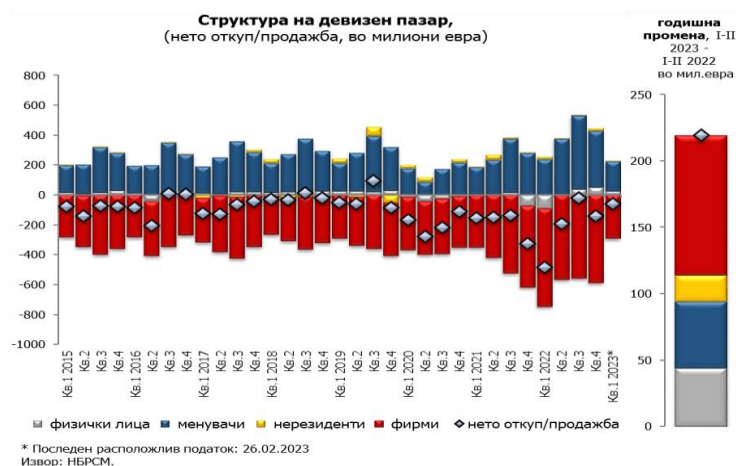
Извор: НБРСМ.

Девизен пазар
(во милиони евра)

*Последен расположлив податок: 28.02.2023
■ Вкупно продажба на девизи (лева скала)
■ Вкупно откуп на девизи (лева скала)
♦ Нето-откуп/продажба на девизи (десна скала)

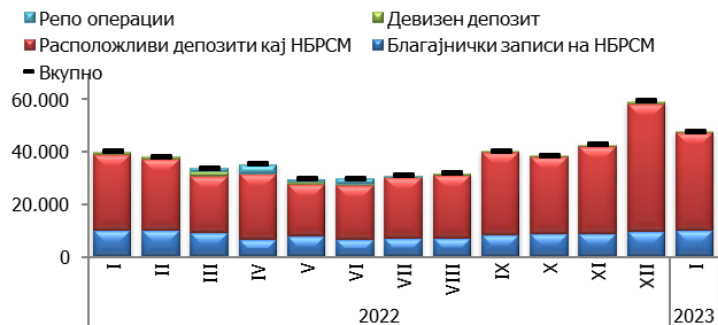
Нë periudhën nga 1.1 deri më 28.2.2023, në tregun valutor të bankave, janë realizuar neto shitje valutore, që është dukshëm më e ulët krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit të kaluar, në kushtet e rritjes së ofertës, ndërsa njëkohësisht kërkesa për valutë ka rënë.

Analiza sektorial tregon se zhvendosjet të tilla të tregut valutor vijnë kryesisht nga ulja e neto-shitjeve të kompanive dhe rritja e neto-blerjes nga këmbuesit, si dhe neto-blerja e realizuar te personat fizikë, krahasuar me neto-shitjet të valutave në të njëjtën periudhë të vitit të kaluar.

Монетарни инструменти

(состојби на крај на месец, во милиони денари)

*Проекцијата за монетарните инструменти е без репо трансакции
Извор: НБРСМ

Gjendja e instrumenteve monetare në fund të janarit 2023 shënoi ulje në krahasim me muajin paraprak, e cila është si rezultat i shumës së zvogëluar të mjeteve të bankave të plasura në depozita në Bankën Popullore, me një rritje të moderuar të vendosjeve në bonot e thesarit. Niveli i instrumenteve monetare në fund të janarit është më i lartë se niveli i parashikuar për fundin e tremujorit të parë të vitit 2023. Në të njëjtën kohë, neto aktivat valutore e Bankës Popullore në fund të janarit janë pak më poshtë nivelit të parashikuar për tremujorin e parë dhe niveli i depozitave totale të shtetit për të njëjtën periudhë është më i ulët.

Paratë primare në janar 2023 shënojnë rritje në krahasim me dhjetorin 2022, si rezultat i rritjes së ndjeshme të totalit të rezervave të bankave në Bankën Popullore me një rënie të moderuar të parasë së gatshme në qarkullim. Madje, gjendja e parasë primare është më e lartë krahasuar me parashikimin për fundin e tremujorit të parë në vitin 2.

Ликвидност на банки*

месечни промени, во милиони денари

годишни промени, во милиони денари

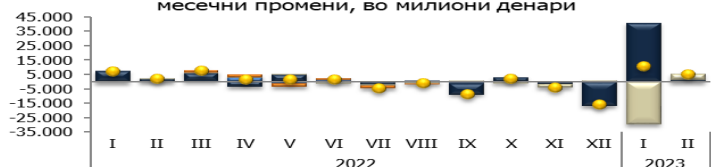

*позитивна промена: креирање ликвидност, негативна промена: повлекување ликвидност.
Извор: НБРСМ.

Sipas të dhënave operative për flukset e likuiditetit, likuiditeti¹⁷ i **sistemit bankar në periudhën janar-shkurt 2023 shënoi rritje.** Në fakt, gjatë kësaj periudhe, faktorët autonomë kontribuon në uljen e likuiditetit të sistemit bankar, i cili ishte tërësisht rezultat i transaksioneve shtetërore dhe ndërhyrjeve në valutë të huaj. Nga ana tjetër, me uljen e plasmaneve bankare në depozita brenda natës në Bankën Popullore, instrumentet monetare kontribuan në rritjen e likuiditetit të sistemit bankar.

Монетарни инструменти*

месечни промени, во милиони денари

годишни промени, во милиони денари

*позитивна промена: креирање ликвидност, негативна промена: повлекување ликвидност.
Извор: НБРСМ.

Автономни фактори*

месечни промени, во милиони денари

годишни промени, во милиони денари

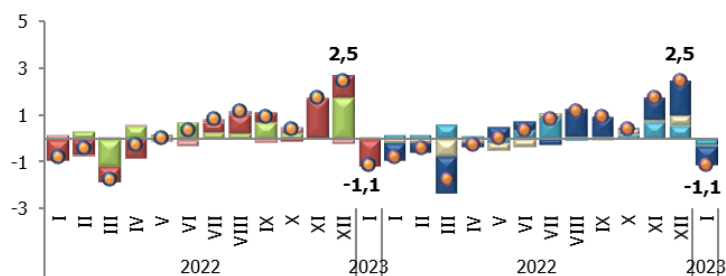

*позитивна промена: креирање ликвидност, негативна промена: повлекување ликвидност.
Извор: НБРСМ.

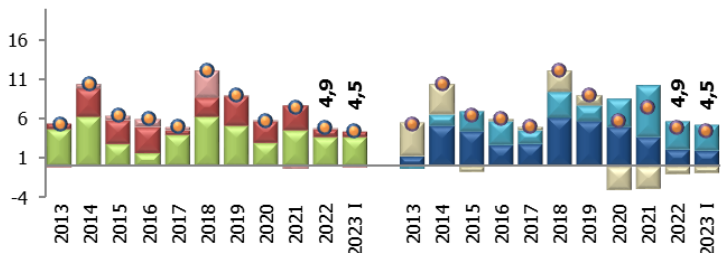
¹⁷ Тë dhënat kanë të bëjnë me mjetet likuide të bankave në denarë në llogaritë e Bankës Popullore.

Вкупни депозити

(придонеси во п.п., месечни промени)

(придонеси во п.п., годишни промени)

- Депозити на останати сектори*
- Депозити во странска валута
- Депозити на претпријатијата
- Депозити, месечни/годишни промени, во %
- Депозити во домашна валута
- Депозитни пари
- Депозити на домаќинствата
- Депозити, годишни промени, во %

*Во депозитите на останати сектори се опфатени депозитите на останатите финансиски институции, депозитите на локалната самоуправа и депозитите на непрофитните институции кои им служат на домаќинствата кај банките, како и денарските трансферабилни депозити на останатите финансиски институции и на локалната самоуправа кај Народната банка

Извор: НБРМ.

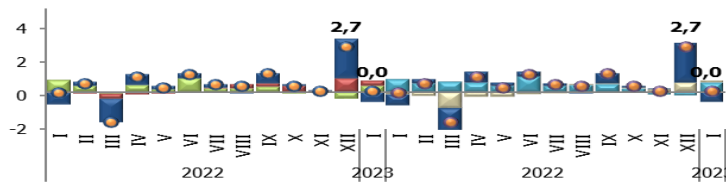
Totali i depozitave¹⁸ në sistemin financiar në janar 2023 shënoi një rënie mujore prej 1.1%, pas një rritjeje prej 2.5% në muajin paraprak, që është një lëvizje e zakonshme për këtë periudhë. Nga aspekti sektorial, rënia në tërësinë e saj rezulton nga kontributi negativ i depozitave të ndërmarrjeve, në një nivel të qëndrueshëm të depozitave familjare dhe depozitave nga sektorët e tjerë. Nga **aspekti valutor**, rënia rezulton kryesisht nga depozitat në monedhën vendase (përfshirë paratë e depozitave), me një rënie më të vogël të depozitave në valutë të huaj. Depozitat totale në janar 2023 shënuan ulje krahasuar me fundin e dhjetorit 2022, që është brenda rënies së pritur për tremujorin e parë të vitit 2023 sipas parashikimit të tetorit.

Norma vjetore e rritjes së depozitave totale në janar 2023 është 4.5% dhe është në përputhje me normën e parashikuar për fundin e tremujorit të parë 2023 (nga 4.5%). Nga aspekti sektorial, rritja e totalit të depozitave është kryesisht rezultat i kontributit pozitiv të depozitave familjare, me kontribut më pak pozitiv të depozitave të ndërmarrjeve. Nga **aspekti valutor**, rritja rezulton nga depozitat në valutë të huaj, me kontribut më pak pozitiv të depozitave në denarë (përfshirë paratë e depozitave).

Depozitat e familjeve në janar 2023 shënojnë stagnim, pas rritjes në dhjetor të vitit të kaluar. Nga **aspekti valutor**, depozitat në valutë të huaj shënojnë rritje, ndërsa depozitat në denarë (duke përfshirë edhe paratë e depozitave) janë zvogëluar. Nga aspekti afatizues, depozitat afatshkurtra dhe afatgjata të familjeve kanë shënuar rritje. **Në bazë vjetore, rritja e depozitave të familjeve në janar 2023 arriti në 5.9%.**

¹⁸ Të dhënat i referohen depozitave të sektorit jostetëror në banka dhe kursimore, mjetet e institucioneve të tjera financiare në llogaritë pranë BPRM-së dhe mjetet e njësisë të vetëqeverisjes lokale në llogaritë pranë BPRM-së. Të dhënat korrespondojnë me ndryshimet metodologjike të BPRM-së që nga qershori i vitit 2018. Më shumë informacion mbi ndryshimet metodologjike mund të gjenden në linkun e mëposhtëm: http://www.nbrm.mk/monetarna_statistika_i_statistika_na_kamatni_stapki.nspj.

Депозити на домаќинства (придонеси во п.п, месечни промени)

(придонеси во п.п., годишни промени)

Депозитни пари

Депозити на домаќинствата во домашна валута

Депозити на домаќинствата во странска валута

Долгорочни депозити на домаќинствата

Краткорочни депозити на домаќинствата

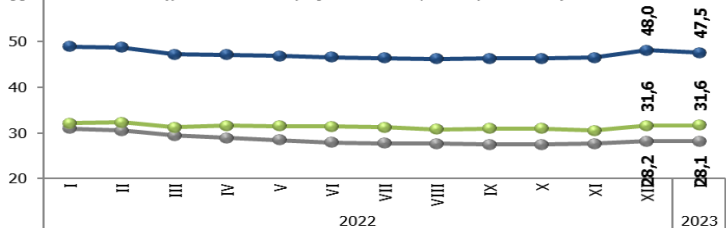
Депозити на домаќинствата, месечни/годишни промени, во %

Извор: НБРСМ.

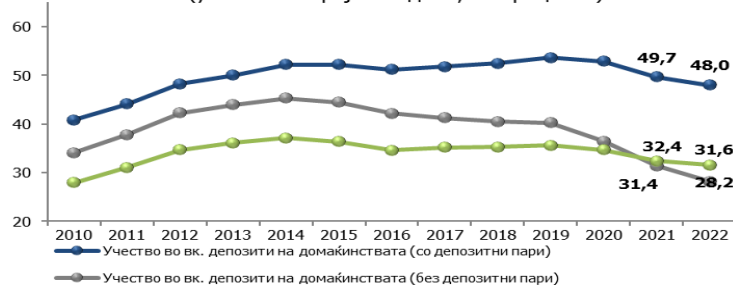
Нë фонд тë janarit 2023, пjеса e depozitave нë денарë (me para depozite) нë totalin e depozitave тë familjeve ëсhtë улур пак нë базë mujore dhe arrin нë 47.5%.

Денарски депозити на домаќинствата/вкупни депозити

(учество на крај на месец, во проценти)

(учество на крај на година, во проценти)

Учество во вк. депозити на домаќинствата (со депозитни пари)

Учество во вк. депозити на домаќинствата (без депозитни пари)

Учество на вк. ден. депозити на домаќинствата во вк. депозити на приватниот сектор (со депозитни пари)*

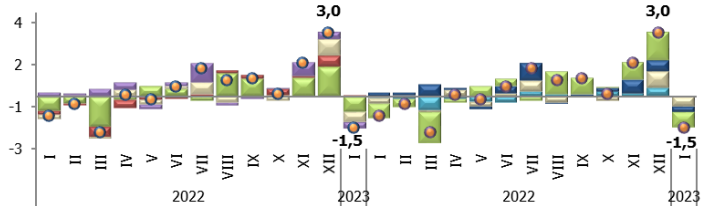
*Вкупните депозити само во банки и штедилници.

Извор: НБРСМ.

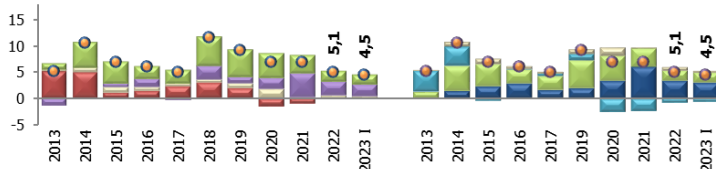
Маса монетаре e shprehur пërmes agregatit мë тë gjerë monetar M4, нë janar 2023, arriti нjë рëние mujore prej 1.5% (pas rritjes prej 3% нë muajin paraprak). Ulja ëсhtë e zakonshme dhe vjen nga komponentët мë likuidë тë масës монетаре, kryesisht nga ulja e parave тë depozitave dhe parave тë gatshme нë qarkullim. Ulje shënojnë edhe depozitat afatshkurte, ashtu që depozitat afatgjate nuk kanë ndonjë ndryshim. Madje, nga pikëpamja valutore, ka нjë рëние mujore si нë depozitat нë денарë (пërfshirë paratë e depozitave) ashtu edhe нë depozitat нë valutë тë

Парична маса M4

(придонеси во п.п., месечни промени)

(придонеси во п.п., годишни промени)

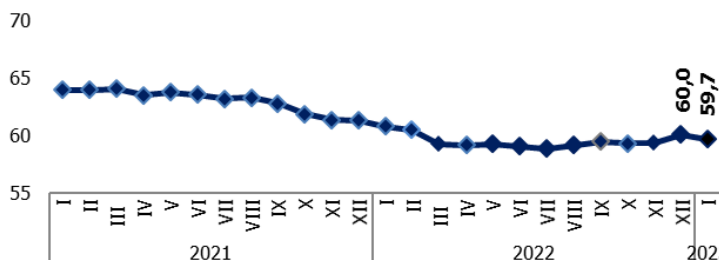

ГПО надвор од депозитни институции
Вкупни краткорочни депозити
Вкупни девизни депозити
Депозитни пари
Вкупни денарски депозити
Вкупни долгорочни депозити

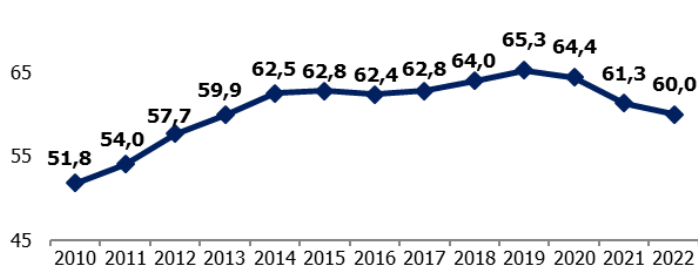
М4, годишни промени, во %
Извор: НБРСМ.

Учество на M4 денарски дел во вкупна парична маса M4

податоци на крај на месец, во %

податоци на крај на година, во %

Извор: НБРСМ.

huaj.

Në bazë vjetore, masa monetare në janar 2023 është më e lartë me 4.5%, me një rritje vjetore të parashikuar identike prej 4.5% për tremujorin e parë të vitit 2023.

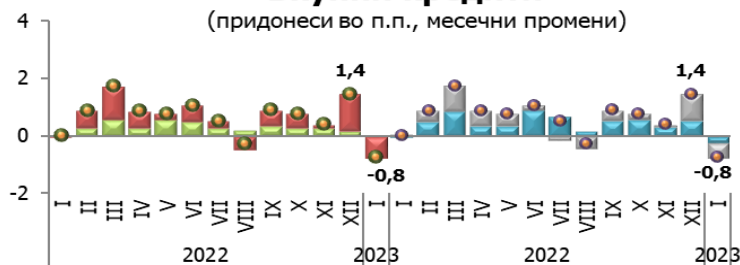
Pjesëmarrja e pjesës së denarit në masën totale monetare M4, në fund të janarit 2023, ishte 60.0% (59.3% në muajin paraprak).

Totali i kredive në janar shënoi rënie mujore prej 0.8% (rritje prej 1.4% në muajin paraprak). Nga aspekti sektorial, rënia është pothuajse tërësisht rezultat i zvogëlimit të kredive për ndërmarrjet, ndërsa kreditë për familjet kanë stanguar. Në lidhje me strukturën valutore, vërehet rënie e kredive në valutë vendase dhe në valutë të huaj. Në janar 2023, kreditë totale janë ulur në krahasim me fundin e tremujorit të katërt të vitit 2022, me një rritje të pritshme për tremujorin e parë të vitit 2023, sipas parashikimit të tetorit.

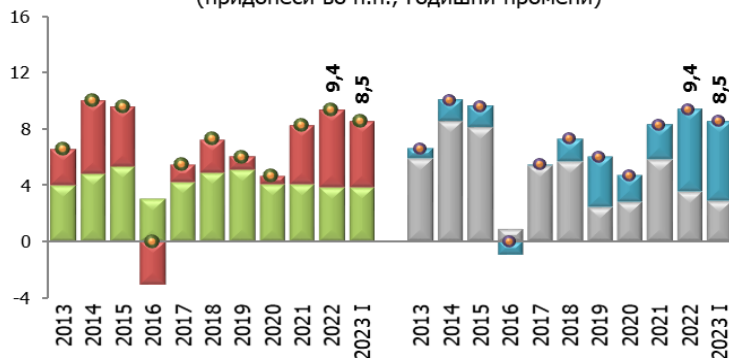
Norma vjetore e rritjes së kredive totale në janar është 8.5% dhe aktualisht është në përputhje me rritjen vjetore të parashikuar për tremujorin e parë të vitit 2023, sipas parashikimit të tetorit (8.5%). Nga aspekti sektorial, rritja rezulton nga kreditë për ndërmarrjet, në nivel të pandryshuar të

Вкупни кредити

(придонеси во п.п., месечни промени)

(придонеси во п.п., годишни промени)

- Кредити во странска валута
- Кредити во домашна валута
- Кредити на претпријатијата
- Кредити на домаќинствата
- Кредити, месечни/годишни промени, во %
- Кредити, годишни промени, во %

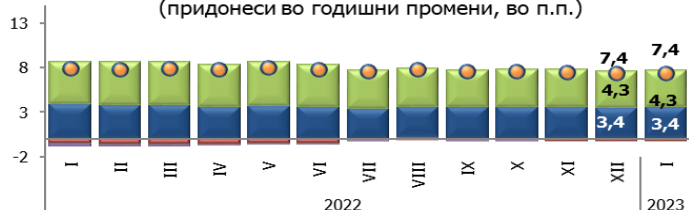
Извор: НБРСМ.

кредиве për familjet në bazë vjetore. Në lidhje me strukturën valutore, një kontribut pozitiv kanë kreditë në valutë të huaja dhe vendase.

Nga pikëpamja e kredive të familjeve¹⁹, në janar 2023 ata shënojnë rritje prej 7.4%, e cila edhe më tej në pjesë më të madhe rezulton nga kreditë banesore, me një kontribut të moderuar pozitiv të kredive konsumatore.

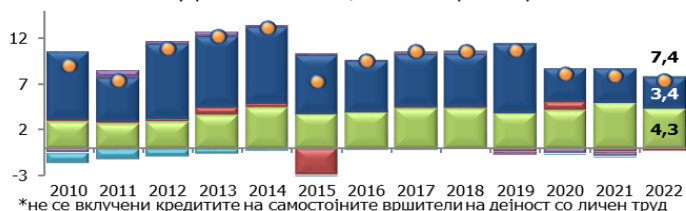
Кредити на домаќинствата*

(придонеси во годишни промени, во п.п.)

- Станбени кредити
- Потрошувачки кредити
- Кредитни картички и негативни салда на тековни сметки
- Автомобилски кредити
- Останати кредити
- Кредити на домаќинствата, годишни промени, во %

(придонеси во п.п., годишни промени)

*не се вклучени кредитите на самостојните вршители на дејност со личен труд
Извор: НБРСМ.

Pjesëmarrja e kërkesave të dyshimta dhe të diskutueshme në totalin e kredive, në janar 2023, u rrit në raport me muajin e kaluar dhe arriti në 2.9%.

Shikuar nga pikëpamja e **strukturës sektoriale**, edhe më tej pjesa më e madhe e shumës totale të kredive jofunksionale rezulton nga sektori i "ndërmarrjeve", ndërsa pjesa e kredive jofunksionale të sektorit të "familjeve" është më e ulët

¹⁹ Pa kreditë e kryesve të pavarur të veprimtarisë me punë personale.

Сомнителни и спорни побарувања

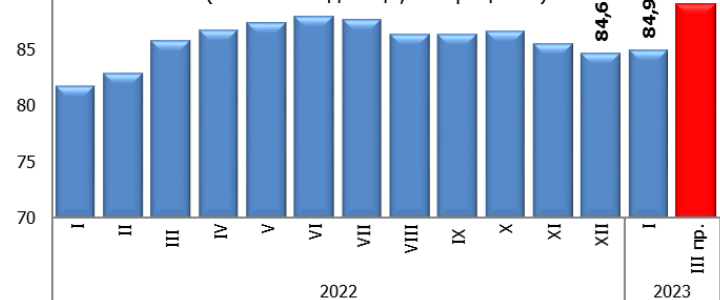
(секторска структура и учество во вкупни кредити)

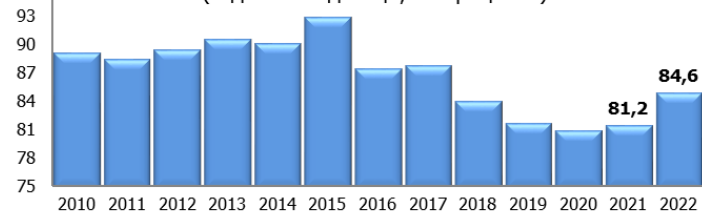
■ Сомнителни и спорни побарувања на претпријатијата во милиони денари, лева скала
 ■ Сомнителни и спорни побарувања на домаќинствата во милиони денари, лева скала
 ● Учество на сомнителните и спорните побарувања во вкупните кредити во %, десна скала
 Извор: НБРСМ.

Сооднос помеѓу вкупните кредити и депозити

(месечни податоци, во проценти)

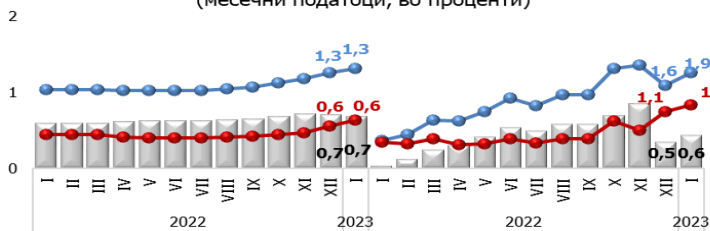
(годишни податоци, во проценти)

Извор: НБРСМ.

Treguesi i shfrytëzimit të potencialit të depozitave të bankave për kreditimin e sektorit privat në muajin dhjetor është 84.9%, që është brenda vlerës së këtij treguesi të parashikuar për fundin e tremujorit të parë të vitit 2023 (89.1%), sipas parashikimit të tetorit.

Каматни стапки на вкупните депозити
(месечни податоци, во проценти)

(податоци со крај на година, во проценти)

Извор: НБРСМ

Каматни стапки на депозитите на домаќинствата
(месечни податоци, во проценти)

(податоци со крај на година, во проценти)

Извор: НБРСМ

depozitat totale (denarë dhe valutë të huaj)²⁰ janë të pandryshara në **nivel mujor**, ashtu që diferenca e interesit është stabil në nivel prej 0.7 p.p.. **Në totalin e depozitave të sapoprnuara²¹**, diferenca e normës së interesit regjistroi rritje mujore dhe arriti në 0.6 p.p., e cila është për shkak të rritjes më të lartë të normave të interesit për depozitat e reja në denarë në raport me rritjen e normave të interesit për depozitat e reja në valutë.

Te familjet, në janar 2023 diferenca midis normave të interesit të totalit të denarit dhe depozitave në valutë të huaj u ul në 0.6 p.p., për shkak të lëvizjeve të vogël në rritje të normave të interesit të depozitav valutore për 0.1 p.p., ndërsa normat e interesit në denarë mbeten të pandryshuara. **Diferenca e normës së interesit te depozitat të sapoprnuara të familjes** gjithashtu shënoi një rritje mujore dhe arriti në 0.6 p.p., në kushtet e lëvizjes më të madhe në rritje të normave të interesit për depozitat e reja në denarë, në raport me rritjen e normave të interesit për depozitat e reja në valutë

Krahasuar me muajin e kaluar, në janar 2023,

²⁰ Të dhënat e normës së interesit janë në përputhje me ndryshimet metodologjike të BPRM-së nga qershori 2018. Më shumë informacion mbi ndryshimet metodologjike mund të gjenden në linkun e mëposhtëm: http://www.nbrm.mk/monetarna_statistika_i_statistika_na_kamatni_stapki.nspj.

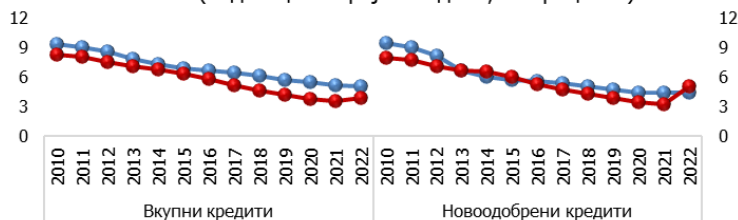
²¹ Lidhur me normat e interesit të depozitave të sapoprnuara, duhet të kihet parasysh se ato karakterizohen nga lëvizje të ndryshueshme. Ndryshueshmëria e normave të interesit të depozitave të sapoprnuara rezulton nga fakti se ato kushtëzohen nga vëllimi i depozitave të sapoprnuara (të cilat mund të ndryshojnë nga muaji në muaj) dhe norma e tyre e interesit.

Каматни стапки на вкупните кредити, по сектори

(месечни промени, во проценти)

(податоци со крај на година, во проценти)

— Каматна стапка на кредити на домаќинства

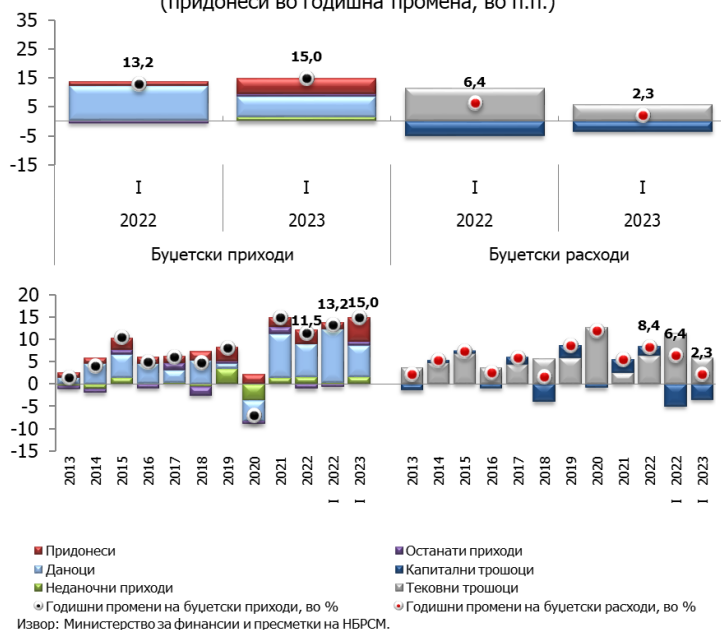
— Каматна стапка на кредити на претпријатија

Извор: НБРСМ

normat e interesit e **kredive totale për familjet** shënuan rritje dhe arrijnë në 5.3%, ndërsa normat e interesit për **kreditë totale për ndërmarrjet** arritën në 4.6%. Te **kreditë e sapomiratuara**²², normat e interesit të ndërmarrjeve u rritën me 0.2 p.p. dhe arritën në 5.2%, ndërsa normat e interesit për kreditë familjare u ulën me 0.5 p.p. dhe arritën në 4.9%.

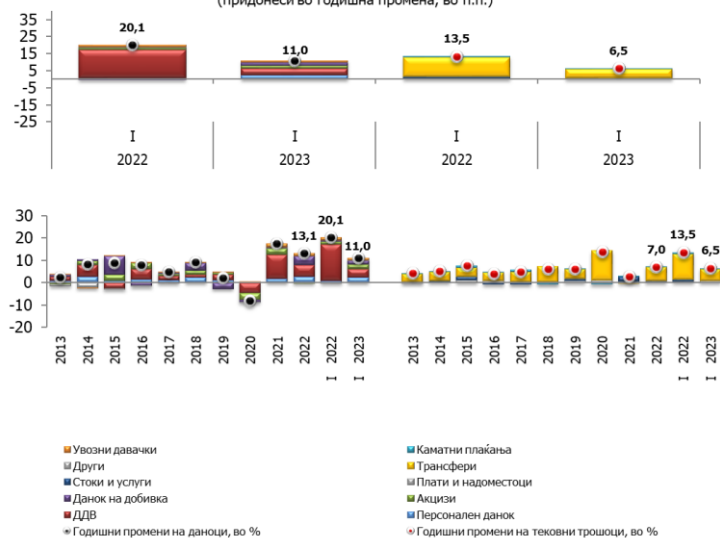
²² Lidhur me normat e interesit të kredive të sapo miratuara, duhet të kihet parasysh se ato karakterizohen nga lëvizje të ndryshueshme. Ndryshueshmëria e normave të interesit në kreditë e sapo miratuara rezulton nga fakti se ato kushtëzohen nga vëllimi i kredive të sapo miratuara (të cilat mund të ndryshojnë nga muaji në muaj) dhe norma e tyre e interesit.

Буџетски приходи и расходи
(придонеси во годишна промена, во п.п.)

Нë janar 2023, нë Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut (buxheti qendror dhe buxhetet e фондеве), нë базë vjetore, тë hyrat dhe shpenzimet totale тë buxhetit u rritën përkatësisht me 15.0% dhe 2.3%. Rritja e тë **hyrave buxhetore** është rezultat i rritjes së тë hyrave tatimore, kontributeve, тë hyrave jo tatimore dhe тë hyrave тë tjera²³ (kontributet pozitive përkatësisht prej 6.9 p.p., 5.3 p.p., 1.6 p.p. dhe 0.9 p.p.). Тë hyrat e tjera përfaqësojnë тë hyrat kapitale, donacionet e huaja dhe тë hyrat nga huamarrjeve тë paguara. . Madje, тë hyrat tatimore нë janar 2023 shënuan rritje prej 11.0% нë базë vjetore, kryesisht si rezultat i rritjes së hyrjeve тë TVSH-së, tatimit mbi тë ardhurat personale, tatimit mbi тë ardhurat, akcizave dhe detyrimeve тë importit. Rritja e shpenzimeve buxhetore нë janar 2023 është për shkak тë rritjes së shpenzimeve aktuale (kryesisht për shkak тë transferimeve më тë larta), duke zvogëluar shpenzimet kapitale.

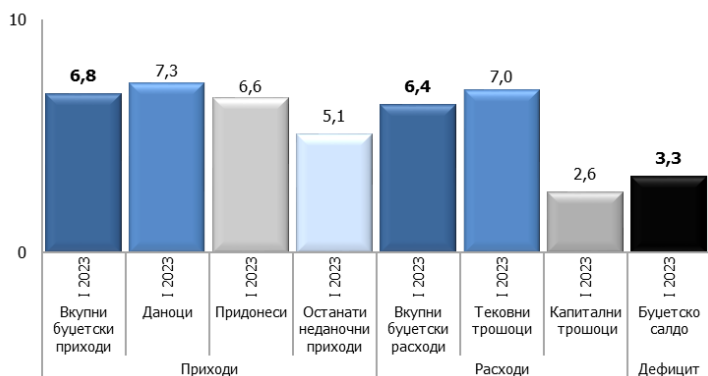
Даноци и тековни трошоци
(придонеси во годишна промена, во п.п.)

²³ Тë hyrat e tjera përfaqësojnë тë hyrat kapitale, donacionet e huaja dhe тë hyrat nga huamarrjeve тë paguara.

Реализација на Буџетот, по категории

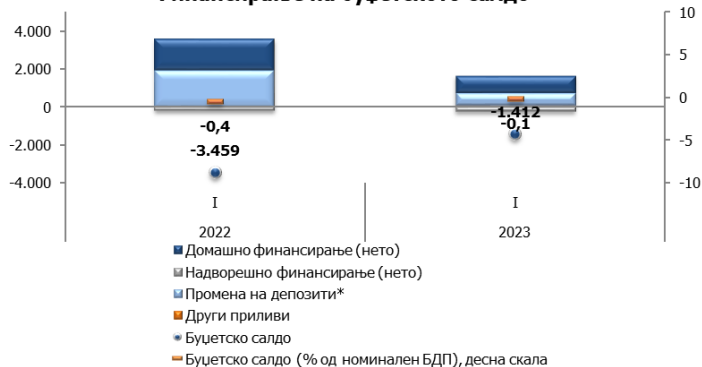
(централен буџет и фондови), во проценти од годишниот план

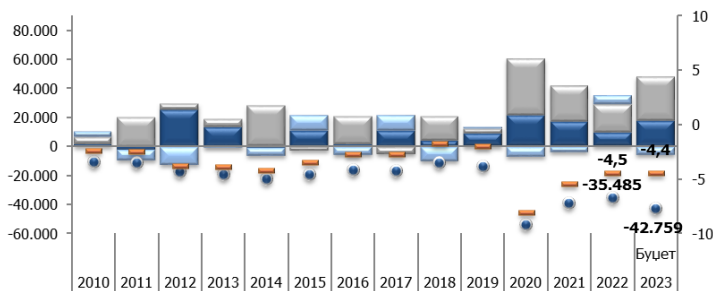
Krahasuar me Buxhetin²⁴ për vitin 2023, realizimi i të hyrave dhe shpenzimeve buxhetore në janar 2023 arriti përkatësisht në 6.8% dhe 6.4%. Deficiti buxhetor në vlerë prej 1.412 milion denarë përfaqëson 3.3% të deficitit të planifikuar për vitin 2023.

Извор: Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.

Финансирање на буџетското салдо

Deficiti buxhetor i realizuar gjatë janarit 2023 në vlerë prej 1.412 milion denarë (ose 0.1% e PBB-së²⁵) në tërësi financohet përmes neto-huamarrjes të shtetit në tregun e brendshëm dhe shpenzimit të depozitave të shtetit në Bankën Popullore, duke zvogëluar neto-borxhin e jashtëm.

* Позитивна промена: намалување депозити кај НБРСМ; негативна промена: зголемување депозити кај НБРСМ.

Извор: Министерство за финансии

²⁴ "Gazeta Zyrtare e RMV" nr. 282 të datës 27.12.2022.

²⁵ Në kornizës të analizës, për PBB-në nominale për vitin 2023 përdoren projeksionet e tetorit të Bankës Popullore.

Државни хартии од вредност (промени, во милиони денари)

(состојби, во милиони денари)

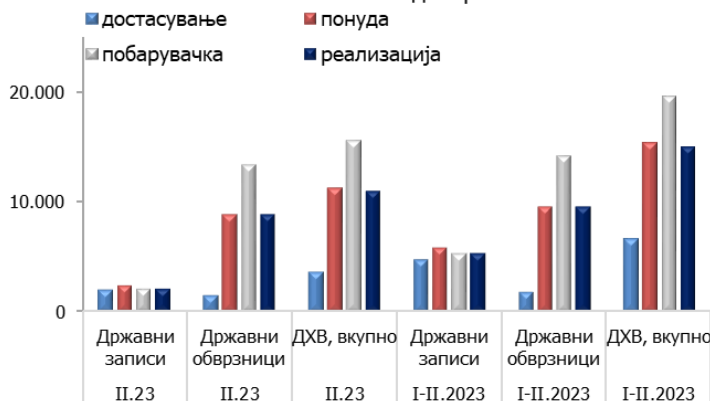

Извор: Министерство за финансии.

Нë shkurt të vitit 2023, gjendja e letrave me vlerë shtetërore të lëshuar²⁶ në tregun primar, shënoi një rritje mujore prej 7.379 milion denarë. Gjendja e letrave me vlerë shtetërore në fund të shkurtit 2023 arriti në 161.646 milionë denarë. Rritja ishte kryesisht për shkak të rritjes së boneve shtetërore dymbëdhjetë mujore (pa klauzolë valutore) dhe obligacionet shtetërore pesëmbëdhjetë-vjeçare (pa klauzolë valutore).

Аукции на државни хартии од вредност

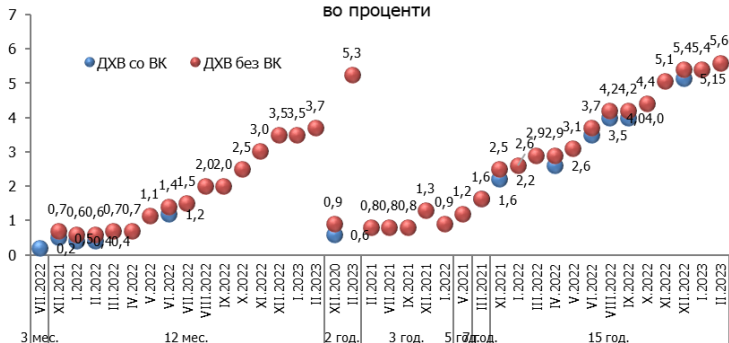
во милиони денари

Извор: Министерство за финансии.

Emetimet e reja të letrave me vlerë shtetërore në janar 2023 ishin me një afatizim prej dymbëdhjetë muajsh pa klauzolë valutore dhe obligacione shtetërore pesëmbëdhjetë-vjeçare (pa klauzolë valutore). Në janar 2023, arritën për pagesë bonet e shtetërore dymbëdhjetë mujore (me një klauzolë valutore) dhe obligacionet shtetërore dyvjeçare (pa klauzolë valutore).

Каматни стапки на државни хартии од вредност во проценти

Извор: Министерство за финансии.

Në shkurt 2023, në ankandet e rregullta, Ministria e Financave rriti normat e interesit për letrat me vlerë të sapo emetuara në krahasim me muajin paraprak, edhe atë të boneve shtetërore dymbëdhjetë mujore pa klauzolë valutore në nivelin 3.7% (3.5% në janar), në obligacionet shtetërore pesëmbëdhjetë-vjeçare pa klauzolë valutore në nivelin 5.3% (emetimi i fundit i obligacioneve shtetërore dyvjeçare pa klauzolë ishte në dhjetor 2020, me një normë interesi prej 0.9%) dhe të obligacioneve shtetërore pesëmbëdhjetë-vjeçare pa klauzolë valutore në nivelin 5.6% (5.4% në muajin e fundit).

²⁶ Për vitin 2023, sipas Buxhetit, është planifikuar një neto-huamarrje e brendshme (letra me vlerë të vazhdueshme shtetërore) e shtetit në vlerë prej 21.535 milionë denarë, përkatësisht rritje e letrave me vlerë shtetërore në nivel prej 174.857 milionë denarë.

Shtojca 1: Kategoritë treguese për konsumin personal dhe bruto investimet

ИНДИКАТИВНИ КАТЕГОРИИ ЗА ЛИЧНАТА ПОТРОШУВАЧКА

	2019				2020				2021				2022				2023			
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	окт.	ноем.	дек.	јан.
	реални годишни промени во %																			
Промет во трговија на мало*	7,6	8,8	12,0	13,8	1,0	-18,6	-15,7	-15,5	-1,3	18,3	13,9	10,0	7,6	6,7	1,9	-3,7	-5,8	-2,4	-2,8	2,5
Бруто приходи од ДДВ*	3,5	1,4	7,5	6,6	1,8	-20,0	-10,8	-4,2	2,9	36,6	21,1	20,6	29,2	9,5	3,7	-7,7	2,7	-13,7	-12,0	-10,8
Увоз на стоки за широка потрошувачка*	2,8	5,9	9,7	4,9	6,9	-12,4	-3,6	-9,4	3,1	26,0	11,3	13,6	-2,8	-1,4	-2,0	-9,8	-8,2	-11,5	-9,9	-1,8
Домашно производство на потрошни добра	0,5	-1,0	2,4	-2,0	-0,5	-22,4	-9,3	-12,1	-9,4	17,1	-5,6	5,1	2,2	-1,2	3,3	-3,6	-5,8	-5,1	0,1	6,6
Кредити на население*	8,2	9,6	9,3	10,1	9,7	6,3	6,2	4,5	4,7	5,7	4,0	3,2	-0,5	-5,6	-9,2	-9,3	-10,0	-9,8	-9,3	-8,1
Просечна нето-плата*	2,2	2,4	3,5	4,2	10,0	4,6	7,0	4,7	2,0	5,7	1,1	0,7	0,0	-1,7	-4,6	-4,6	-5,2	-5,2	-3,3	-
Приватни нето-трансфери*	-2,1	-4,5	5,6	2,2	-2,0	-38,0	-34,9	-10,2	9,5	66,5	55,5	14,2	9,8	25,1	11,8	4,8	9,1	9,2	-2,4	-
Пензии*	4,1	2,2	3,9	2,1	5,7	6,2	5,3	5,4	2,3	0,3	0,0	-1,8	-3,4	-1,0	-10,4	-4,9	-6,1	-5,4	-3,0	-2,3

*реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот.

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.

ИНДИКАТИВНИ КАТЕГОРИИ ЗА ИНВЕСТИЦИИТЕ

	2019				2020				2021				2022				2023			
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	окт.	ноем.	дек.	јан.
	реални годишни промени во %, освен за СДИ промените на реалните износи се во милиони денари																			
Увоз на средства за работа*	2,0	4,8	12,7	6,7	1,0	-34,5	-3,0	4,4	8,8	64,1	6,4	4,6	6,9	5,6	10,9	-1,3	8,0	-8,5	-2,3	4,3
Извршени градежни работи**	15,1	-3,3	3,0	5,3	6,3	-5,1	3,0	2,3	-1,1	-9,6	-10,8	-17,5	-11,1	-1,2	-19,2	-14,0	-23,9	-10,7	-7,8	-
Домашно производство на капитални производи	12,3	-2,9	10,7	7,1	-5,7	-46,0	-9,0	1,0	-7,3	59,6	-24,3	-22,3	0,9	3,3	18,6	3,7	10,6	1,7	-0,8	-2,5
Државни капитални инвестиции*	-11,1	62,7	26,3	66,4	23,8	-34,4	26,0	-20,7	166,5	3,7	56,2	9,3	-16,4	25,0	-47,3	55,6	-9,8	190,1	31,1	-45,4
Директни инвестиции***	-13063,5	-3031,8	6303,9	-8235,4	4668,1	-2737,5	-6616,2	-10681,2	-10610,7	15231,4	1550,0	9560,3	9032,6	-5832,2	9936,2	763,8	4240,7	5033,5	4536,6	-
Долгорочни кредити на претпријатија*	4,9	4,8	2,6	6,4	4,1	8,2	11,5	5,8	7,3	2,5	0,7	3,9	2,2	-2,2	-6,5	-6,7	-8,0	-7,5	-6,7	-5,6
Запазени на готови производи	3,6	-10,5	-7,4	14,7	9,0	15,7	2,6	-8,0	2,0	9,7	16,1	12,4	11,5	9,2	11,1	10,5	11,9	9,3	10,5	-

*реалните стапки на раст се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните стапки на раст со годишната инфлација, мерена според трошоците на живот.

**реалните стапки на раст се добиени со користење на стапката на раст на дефлаторот на трошоците во градежништвото за нови објекти за домување.

***реалните износи се пресметани од НБРСМ, со делење на номиналните износи со нивото на индексот на потрошувачките цени (база година: 2022=100).

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и пресметки на НБРСМ.

Shkurtë 2023

- Në seancën e mbajtur më 27 shkurt 2023, Këshilli i Bankës Popullore miratoi Vendimin e ri për metodologjinë e menaxhimit të rrezikut kreditor, me të cilën bëhet harmonizimi me kërkesat e reja rregullatore që kanë filluar të zbatohen në Bashkimin Evropian dhe kontribuon në forcimin e mëtejshëm të stabilitetit të sistemit bankar. Vendimi përcakton një mënyrë të re për përcaktimin e ekspozimeve të kredive jofunksionale dhe forcon kriteret për monitorimin dhe kontrollin e cilësisë së portofolit të kredive të bankave. Rregullat për ristrukturimin e ekspozimeve të kredive të bankave ndaj klientëve që përballen me vështirësi financiare po përmirësohen gjithashtu. Për hir të transparencës më të madhe në funksionimin e bankave dhe monitorimit të pajtueshmërisë së tyre nga Banka Popullore, Vendimi për metodologjinë e menaxhimit të rrezikut kreditor zgjeron informacionin dhe të dhënat që bankat duhet t'i paraqesin Bankës Popullore, për të cilat ato duhet të zgjerojnë fushën e zbatimit të sistemit të raportimit në bankën qendrore. Kështu, një risi në këtë fushë është, ndër të tjera, informacion më i detajuar në lidhje me ekspozimet e ristrukturuara të kredisë, për monitorimin e aktiviteteve të bankave për të zvogëluar ekspozimet e kredive jofunksionale, si dhe për kreditë e gjelbërta të miratuara. Duke marrë parasysh risitë e prezantuara nga Vendimi, Banka Popullore parashikoi që e njëjta të zbatohet nga 1 janari 2024, i cili do të sigurojë kohën e nevojshme për ndryshimet e duhura në sistemet e bankave dhe për përshtatjen e punës së tyre me këto kërkesa të reja. Në të njëjtën kohë, risitë që lidhen me rreziqet e ndryshimit të klimës do të fillojnë të zbatohen që nga 1 janari 2025

Mars 2023

- Më 21 mars 2023, u mbajt seanca e rregullt e Komitetit operacional të politikës monetare të Bankës Popullore, në të cilën u vendos rritja e normës së interesit për bonot e thesarit me 0.25 p.p deri në nivelin 5.50%. Në seancë u sollë vendim për rritjen e normave të interesit për depozitat e disponueshme, gjithashtu për 0.25 p.p. me çka norma e interesit për depozitat njëditore dhe 7 ditore janë përkatësisht 3.40% dhe 3.45%.